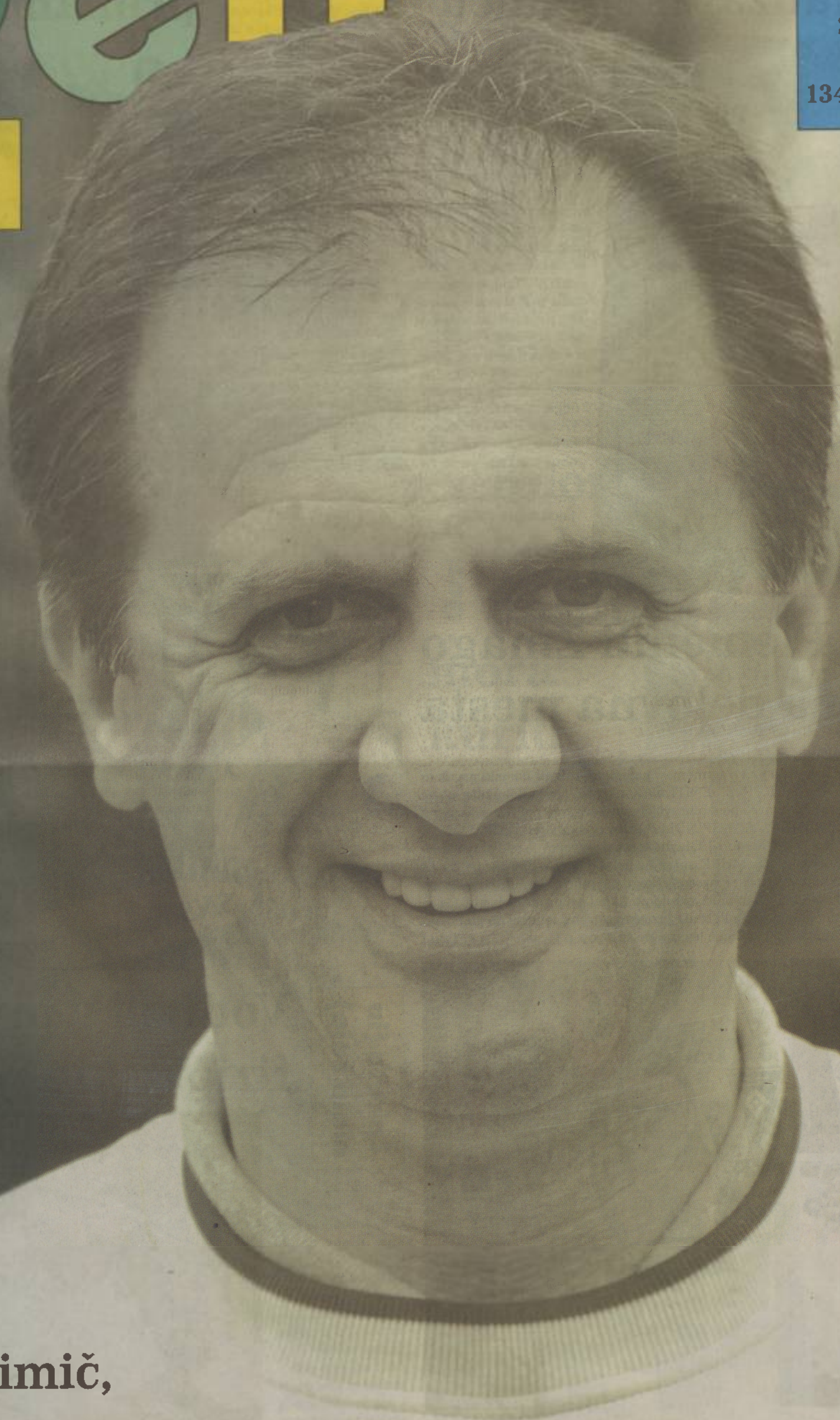

... péjneze
van
poberén!

Ivan Simič,

**direktor Davčne uprave
Republike Slovenije**

Zgodba
z naslovnice
str. 16

**Te dni slavimo upor in delo. Ko znova izidemo (25. maja),
pa bomo slavili nekaj lepega – mladost!**

Senzacije

FRBO našel Nafto v madžarskem jajcu

Pa naj še kdo reče, da naš sodelavec FRBO nima jajc! Ondani se je namreč odpravil v madžarsko prestolnico Budimpešto, da bi sebi in družini nakupil velikonočnih dobrot. Pa se je ustavil v enem od trgovskih centrov in tam zagledal velikansko jajce. Stvar sploh ni tako preprosta, saj so bili v jajcu skriti nogometaši lendavske NAFTE, ki so v jajčjem miru pričakovali naslednjo prvenstveno nogometno tekmo. Menda gre za enega izvirnih prijmov novega trenerja, sicer starega nogometnega mačka, VOJISLAVA SIMEUNOVIČA. Kako se je jajčja karantena obnesla, Pentute še raziskujejo, nogometaši pa pravijo, da so se v jajcu dobro počutili.

Frbo

(Pod)mladek

Poštarjev ne bo primanjkovalo

Murska regija je med tistimi, kjer je težko najti delo. Poleg neugodne izobrazbene strukture je težava tudi v tem, da potreb po novih zaposlitvah skoraj ni. Tudi zato veseli dejstvo, da se vsaj nekateri mladi že zelo zgodaj odločijo, kakšna bo njihova poklicna pot. Ko je dete s fotografije (prihaja z dobrovolniškega konca) slišalo, da je v Pomurju križ in težava s številom tistih, ki bi bili pripravljeni raznašati pošto, se je brž odločilo: vzelo je skiro, si nadelo torbo in se jadorno podalo na vadbo. Upajmo le, da bodo nagnjenje do poštarškega poklica razumeli tudi okoliški štirinožci, ki so (običajno) ena največjih ovir pri učinkovitem opravljanju poštarškega posla.

Frbo

Naveza

Plemeniti Zmago ohranja delovna mesta

Medtem ko ga rumeni tisk vedno znova omenja v raznih aferah, SNS-ovski prvak in poslanec v DZ ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI na konkretni ravni dokazuje, da je dobrodušen mož. Odzval se je namreč povabilu svojega nekdanjega parlamentarnega kolega, ljubomerskega župana, JOŽETA ŠPINDLERJA in podžupanje DARJE ODAR (sicer delavske direktorice v podjetju Mura). Glavna tema pogovorov je bilo ohranjanje delovnih mest v ljubomerskem obratu MURE, saj se po prleški prestolnici govori, da ga bodo zaprli, če ne najdejo tako imenovanega strateškega partnerja. Pentute šušljajo, da se je ponudil prav Zmago in da bo s svojimi zvezami pomagal pri prodaji obrata. Če so namigovanja točna, naj bi bili novi lastniki iz afroazijskega sveta. Jelinčič pa jih pozna še iz časov, ko je kot baletnik plesal Labodje jezero (ne spev, op. p.)

Tekal

Si, Diego!

Diego med reprezentanco in Muro

V Murinem dresu se je v minulih letih zvrstila cela plejada nogometašev s takšnim in drugačnim znanjem, prišli (in odšli) pa so z vseh vetrov. Vmes se je našel tudi kakšen, ki prihaja z najbolj nogometne celine, Južne Amerike. Verjetno se spomnite ARGENTINCA DIEGA ROMERA, ki se sicer ni najbolje znašel v slovenskih zimskih razmerah, na »normalnem« igrišču pa je pokazal svoj talent. Zdaj kaže, da se bo pridružil svojim sonarodnjakom na svetovnem prvenstvu v Nemčiji, saj je presenetljivo prejel vabilo njihovega selektorja. A ni se še dokončno odločil, saj ima poleg tega na mizi tudi vabljivo ponudbo Mure 05, da ji pomaga iz tretje v drugo slovensko ligo. Kako se bo odločil, bo znano do sredine maja.

Frbo

Lakota (in malo žeje)

Voditelj v primežu fizioloških potreb

Znano je, da humorist, voditelj in podjetnik Geza Farkaš ni sovražnik užitkov, ki gredo skozi želodec. To je pred dnevi ujela tudi pentatarska fotokamera, ki je vrlega moža ovekovečila v času intimne večerje. Čas in kraj dogajanja naj ostaneta skrivnost, vsekakor pa si je G. F. omislil dvojni užitek – z dvema krožnikoma in dvema žlicama. Ostaja (zgolj retorično?) vprašanje, zakaj je drugače s steklenico zlahtnega z desne strani Mure, saj je ta v ednini?

Ovša

Če maš pejneze, maš tudi dva tanjéra (zdrávje pa tak tak)!

3 možje (ki se ne klatijo)

(Pred)praznično zadovoljstvo

Što de se
pa zadnji
smejo?

Jeroma Klapka je nekoč spisal satiro o treh možeh, ki se klatijo, mi pa vam lahko poročamo le o trojici, ki se družijo. In to (tik pred uporniško-delavskimi prazniki) v dokaj prešernem razpoloženju. Skrajno levo (na fotografiji, da ne bo pomote) se veseli gornjeradgonski župan, ANTON KAMPUŠ, skorajšnje otvoritve pohodniškega mostu čez Muro, prvi mož tovarne MURA BORUT MEH (sredina) je postal vodilni SLO-manager, državnozbornemu poslancu FERIJU HORVATU pa se smeje iz enostavnega vzroka – ker sta druga dva dobro razpoložena.

Tekal

Mleko, pijača naše mladosti

Agrar

Ob večerih so se v naših vaseh nekoč množično srečevali, saj je skoraj vsaka hiša oddajala mleko. Dandanes so tovrstna srečanja bistveno bolj »siromašna«, saj je od množice ostala le še peščica, ki se ukvarja s to dejavnostjo. Tako so se v večernih urah v ČRENŠOVCIH prekrizale poti županovemu očetu ŠTEFANU TORNARJU (z biciklom) in IVANU ZERLKU (voziček). Večerna molža je navrglo po 40 litrov mleka, moža pa sta besedovala o vsem po malem – največ pa seveda o kmetijski krizi, politiki in gospodarstvu.

jog&jož

Jes ne ven, če se tou še spleča.

Mauko prišel od doma

Vestnik resnice pesnik

Foto: _ Dani

Spodobi se, da so novinarske redakcije »središče sveta«. Tudi za Vestnikovo velja, da je vedno v gibanju, da se ves čas kaj dogaja. Med drugim je prišel h gospodom T. KOLEŠU (»rožek« ob rožici), M. JERŠETU (roka na miški) in J. GRAJU (kaj bi mi brez mobija) dopisnik največjega tednika SV Slovenije DANI MAUKO iz RADENEC. Za spomin je škljocnil tole fotografijo, krožijo pa tute, da je »prišel od doma«. Trojici pišočih novinarjev je menda podaril vstopnice za kopanje (s savnanjem) v zdravilišču Radenci. Pa ne zastonj, pač pa zgolj z običajnim (novinarskim popustom).

jog

Obisk

Gasilstvo

Kdor hoče gasiti, mora kuriti

V DRAGOTINCIH so pripravili občni zbor gasilske zveze Sv. Jurij ob Ščavnici. Med gosti je bil tudi predsednik gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry. V kosteh je začutil, da v dvorani ni kaj prida toplo, zato se je skrivoma odpravil po drva in na lastno pest zakuril. Pentute so sporni trenutek ovekovečile. Poročajo, da po predsednikovem kurjenju ni prišlo do gašenja. Razen po občnem zboru ob šanku!

jog&fkl

Akcije

Delavsko-pivska akcija uspela

Što ne kopa,
naj ne pijé!

Ni jih malo, ki so prepričani, da je v prekmurskih vinskih kletih doma zgolj pijancevanje in razvrat. A Poštašova klet v Dobrovniku je dokaz, da to sploh ni res. Mladi gazda Marjan Z. se je namreč odločil, da povabi 5 (z besedo: pet) svojih markastih pajdasev, da združijo prijetno z koristnim. Tako so najprej zapele motike (tri leve, tri desne), pozneje pa so kluncnili še kozarci z žlahtno dobrovniško kapljico.

ovsa

Pevke zbora Baráti Kőr pojejo vse, kar hočete. V glavnem madžarske in slovenske pesmi. Okrog 65 napevov imajo na programu, ko se razživijo, pa še več. Slovenski del gostov so presenetile s pesmijo V našem kraju je lipov (besedilo Jože Brunec, glasba Jože Vukan), ki so jo zapele v obeh jezikih. Veliko nastopajo. Tudi na Hrvaškem so že bile in seveda na Madžarskem. Vodi jih Helena Gal.

V društvu prevladujejo predvsem članice, moški so v manjšini. Pozneje, ko se je družba razživela, tega pomanjkanja ni bilo čutiti.

Predsednica društva Ele Pivar in »primaš«. »Zdaj bomo pa v društvu tako peli, kot bom jaz dirigirala,« si morda misli Ele, ki je v zadnjem času poživila aktivnosti v društvu.

Soboški Madžari

Kulturno društvo Baráti Kőr, ki združuje predvsem v Soboti in okolici živeče Madžare, člani pa prihajajo tudi iz drugih koncev Slovenije - Ljubljane, Novega mesta, Kopra - deluje že vrsto let. Krog prijateljev, kot bi prevedli ime društva, ohranja in neguje madžarsko tradicijo, enkrat letno pa se člani skupaj poveselijo na sproščeni zabavi. Društvo je te dni praznovalo 15-letnico obstoja, kar so dostojno proslavili tudi z gala prireditvijo s številnimi gosti. V kulturnem programu so sodelovali člani slovenskega društva Avgusta Pavla iz Sombotela, gradiščanski Hrvati na Madžarskem iz Petrovega sela ter skupine iz Doline, Trimlinov, Žitkovec in Čentibe, častna govornika pa sta bila madžarski veleposlanik v Sloveniji in soboški župan.

Občasno so se v krogu določenega omizja formirale ad hoc pevske skupine. Čeprav ni bila točno določena pevska vloga posameznega pevca oziroma ni bilo določeno, kdo bo pel kakšen glas, se je pevcem zdelo, da pojejo zelo ubrano. Dr. Arpad Norčič, ki se je letos prvič udeležil srečanja, nastopa v tem priložnostnem zborčku kot solist. Če že ne v pevskem smislu, pa zanesljivo kot moški. Številno poslušalstvo, ki navdušeno posluša izvajanje te pevske skupine, stoji na isti strani kot fotoreporter, zato se ga na fotografiji žal ne vidi ...

Družabni večer sta počastila tudi madžarski veleposlanik v Sloveniji dr. Jožef Czukor in konzulka Anita Györi, ki zdaj zbrano poslušata uvodni nagovor predsednice društva Ele Pivar.

Pričujoči posnetki madžarskega večera so z enajstega srečanja (nekajkrat je prireditev izostala), ki je bilo v hotelu Diana v začetku aprila. Upajmo, da bodo vsaj približno pričarali prijetno razpoloženje.

Joseph
Maria R.

Jure
Zauneker

Seveda, spodobi se, da je tudi omizju s častnimi gosti namenjena posebna pozornost. Pred prireditvijo je veleposlanik predsednici društva povedal, da ima naslednji dan pomembne obveznosti, zato mu čas ne dovoljuje daljšega bivanja v Soboti, in bosta morala s kolegico oditi bolj zgodaj. Čas je tekel, veleposlanik pa se ni gnil. Potem sta z Elo ugotovila, da je obema najbolj všeč pesem Spominčice - Kék nefelejcs. Le katero pesem zdaj pojejo?

Za prijetno razpoloženje in zabavo je poskrbela tudi ciganska skupina Jenőja Schreinerja iz Zalaegerszega. Menda so vsi muzikantje glasbeno visoko izobraženi, zato ni čudno, da so pri sosedih znani daleč naokrog, tudi zunaj Zalske županije. »Primaš« Jenő, za njim pa drugi muzikanti so obiskali vsako mizo. Piros csizmát, Akocus út, Kék nefelejcs ... No, nihče se ni spomnil, da bi vrgel na tla kakšen kozarec.

Letos se je prvič zgodilo, da so prišli k soboškim Madžarom na obisk sonarodnjaki z Goričkega.

Menda bodo svoj večer prihodnje leto organizirali skupaj. »Primaš« Jenő je iz strun izvil valček Franca Lehárja, Kraljico čardaša. Petje in počasno gibanje v plesu gresta skupaj. Pesem je kot nalašč, da te dvigne.

Madžarski veleposlanik v Sloveniji dr. Jozsef Czukor: »Počaščen sem, da so me povabili na to prireditev, in zdaj, ob odhodu, lahko povem, da sem tudi iskreno presenečen. Tako nad jezikom, ki ga dobro obvladajo, nad sožitjem tukaj in prijetnim razpoloženjem. Prvič sem tukaj in zanesljivo bom še prišel.«

Prodajalki vijolic ali morda nageljčkov. Lepa navada, nekaj pa se bo znašlo tudi v društveni blagajni.

Kalifornijsko sonce nam je svetilo v oči: prazniki, velika noč in Passover so bili mimo, namesto šunke, jajčk in hrena smo si naročili mastne pice. Prinesli so nam jih izrezane v obliki trikotnikov.

Bosanska piramida

- Rad imam to matematično natančnost. Trikotnik je simbol večnega življenja: rojstvo, življenje, smrt.

- To je kos testenine, hrana, ki redi, je rekel Jirka in se vrgel na svoj obloženi trikotnik, kajti stalno je ponavljal, kako je večno lačen.

- Kaj je potem piramida? je vprašal Karliček. On bi lahko pojedel deset pic, pa se mu ne bi poznalo. Bil je suh kot preklja. Enkrat sem mu poočital, da ima njegova trakulja zagotovo trakuljo.

- Nekaj sem bral o tem, je rekel Jirka. Poznamo tri piramide: Keopsovo, Kefreovo in Mikerinovo. Vendar so piramide tudi v drugih delih sveta, ne samo v dolini Nila.

- Točno. Znale so piramide Inkov, piramide v Srednji Ameriki.

- Ali vesta, da ima tudi Severna Amerika svojo piramido? To je hrib v Illinoisu, imenuje se Velika piramida ali Cahokij. Zgradila jo je izgubljena indijanska civilizacija.

- Ali so bile piramide grobnice z balzamiranimi faraoni ali kaj več od tega?

- Hm Nekateri trdijo, da so piramide stroji. Hiše energije. Mogoče je Keopsova piramida oddajala energetske valove.

- Naročili smo pivo, rezano, pol belo, pol črno.

- Pred leti so posneli na Marsu piramido kilometrskih razsežnosti. Poleg nje so odkrili še dve manjši piramidi.

- Kakor na nebu, tako na zemlji, je Jirka citiral svetopisemski izrek.

- Mehiški arheologi so pred kratkim odkrili piramido, staro 1500 let. Visoka je osemnajst metrov, prekrita z odpadki, smetmi. Piramido bodo pustili pri miru. Bral sem, da so imeli tudi letos na vrhu piramide pasijonsko igro, tradicionalno križanje Jezusa.

- Ko pa so Španci osvajači na svetih mestih starih Aztekov in Majev gradili katoliške kapelice in cerkve.

- Vsaka pomembna država, ki da kaj nase, mora imeti kakšno piramido.

- Ali ima Francija kakšno piramido? je vprašal Karlek prijatelja Jirka, ki je vsako leto romal v Južno Francijo na počitnice, na vino, sir in pršut.

- Ima, je odgovoril Jirka. Na jugu Francije so vitezi templjarji, ko so se vrnili iz križarskih vojn, zgradili neko piramidalno strukturo, obrambni grad.

- Ali so piramide v Aziji?

- Znana je Bela piramida na Himalajih. Našli pa so jih tudi v Angliji, Španiji ...

- Tudi pri nas, sem odločno rekel.

- Kje? sta v en glas vprašala Jirka in Karliček.

- Nisem jima mogel razložiti, da stoji sredi Ljubljane Zoisova piramida, toda v rokavu sem imel boljši argument.

- V Bosni so odkrili nove piramide.

- V Bosni? Kdaj, med vojno? sta bila radovedna moja kalifornijska prijatelja.

- Težko bi vama to razložil. Nekoč priljubljena bosanska pevka Lepa Brena je rekla: Jebeš državo, ki nima Bosne! Bosna je doslej imela vse: Turke in turško kavo, most, nobelovca, oskarjevca, ansambel Belo dugme, zimsko olimpijado, Srebrenico, zato ne vem, zakaj ne bi imela tudi piramide.

- Jirka me je pomilovalno pogledal. Najbrž je pomislil, kako sem že nekaj dni na dieti, pa mi je alkohol prehitro zlezel v glavo.

- Neki bosanskohercegovski amaterski arheolog Semir Osmanbegović, ki sicer živi tukaj, v Ameriki, bo skušal dokazati, da so trideset kilometrov severno od Sarajeva pod

zemljo velike piramide, podobne tistim v Egiptu.

- To je spet bosanski vic, je rekel Karliček, kot tisti o Muji in Sulji.

Pogledal sem ga. Kaže, da si je zapomnil imena bosanskih literarnih šaljivcev. Razumljivo: pred vojno je kolovratil z Rogovim kolesom po nekdanji Jugi.

- A poznata tistega, ko je Mujo obiskal Suljo in ga našel doma s povitimi ušesi? Kaj se je zgodilo? je vprašal Mujo.

- Nič. Likal sem, zazvonil je telefon, pa sem si dal likalnik na uho.

- Kaj pa drugo uho? Drugo uho sem si scvrl, ko sem poklical rešilca!

Jirka se je glasno zasmejal.

- Pa vic o piramidah?

- To ni vic, kvečjemu novinarska raca. Bosanci so že dobili arheološki park: bosan-

ske piramide Sonca, Meseca in Zmaja. Piramide naj bi odkopavali naslednjih dvesto dni. Prišli so že prvi novinarji. Bosanci so začeli izdelovati pice v obliki trikotnikov in bonbone pakirati v škatle piramidaste oblike.

- In kaj pravi javnost na to?

- Skeptična je samo kustosinja državnega muzeja. Toda poslušajta ta vic. Mujo vstopi v hišo in reče: Fata, pakiraj se, zadel sem na loteriji. Fata kriči: Super, ali se pakiram za hribe ali za morje? Mujo ji je odgovoril: Kakor želiš, samo poberi se iz hiše!

Karliček se je kislo zasmejal, postal je nervozen.

- Do kdaj lahko kupim listek za loto? Odkar se je upokojil, ga je Jitka priganjala, da je nakupoval, pospravljaval stanovanje, pral avtomobil, kuhal kosila in večerje.

Tudi Jirka je pogledal na uro. Odkar je njegova žena, zdravnica, odšla v pokoj, ga je stalno vodila na zdravniške preglede, čeprav je bil zdrav kot dren.

- Tudi jaz bi moral kupiti listek za loto.

Nasmehnil sem se. Sam sem imel listek za loto že davno v žepu. Kakšne piramide neki. Glavni dobiček je bil 220 milijonov dolarjev. Če bi bankovce zložil v višino, bi bila to višja piramida od Keopsove.

RAZMIŠLJANJE

Stanka Dešnik,

univ. dipl. inž. kraj. arh.,
strokovni vodja v Javnem zavodu
Krajinski park Goričko

Dolgo pričakovana pomlad je že dodobra preplavila našo deželico ob Muri in drevje odela z nežno zelenim listjem in nedolžno belim cvetjem, ki se bo do jeseni preobrazilo v slastne sadeže in si bomo v Pomurju spet lahko meli roke nad obiljem darov narave. Skrivnost velike noči, pomembna za duhovno življenje kristjanov, se v naravi dogaja neprekinjeno, vprašanje je le, koliko smo to pripravljeni opaziti.

Pomlad ob Muri, pozdravljena!

Po akcijah pomladnega čiščenja sodeč bore malo, saj je večina še zmeraj prepričana, da se v naravi skriva vse, kar vanjo odvržemo, da nevidne sile razgradijo naše vidne odpadke, kupljene v velikih supermarketih za majhen denar in s kratko življenjsko dobo. Pa ni tako - vse to ostaja do čistilnih akcij, ko ljudje, zaposleni za majhen denar, pobirajo ostanke za tistimi, ki ga imajo nekaj več. Morda odpadki celo počivajo plitko zakopani pod zemljo, skriti očem in vendar prisotni, njihova vsebina se izceja v globino tal in prihaja spet do nas iz vodovodne pipe. Ob tem se marsikdo upravičeno vpraša, kdo so ti ljudje, v katero šolo so hodili in katero cerkev obiskujejo? In zakaj ne spoštujejo narave? Ali res ne marajo tega stvarstva, ki nam je bilo zaupano v gospodarjenje in bivanje? Ali niso sposobni prevzeti odgovornosti za svoja dejanja?

Malo spoštovanja do narave je že v našem mestu - Soboti, ki si čedalje bolj slabša svoje zdravje. Vse v njem spreminjamo in nič več ne spoštujemo, vzeli smo si pravico popravljati tok potoka in tok reke, osušujemo travnik s cestami in betonskimi škatlami, jemljemo si pravico zatesniti zemljo z betonom in asfaltom in ne nazadnje jemljemo si tudi pravico popravljati rast mladih dreves, ki so komaj oblikovala svoje mlado telo po svojem genskem zapisu. Sprehod po mestu med obglavljenimi in obrezanimi drevesi me navdaja z bolečino, saj pogled nanje kriči - poglej, kako so me spacičili, še do včeraj sem imelo tako lepo, simetrično in harmonično krošnjo. Sprehod po Fazaneriji me obda še z večjo žalostjo - očaki hrasti, ki so mesto varovali 200 in 300 let, mestni zrak polnili s kisikom, sedaj ležijo na tleh z zdravim lesom v svojem telesu - odstopili so prostor betonskim tribunam.

Ne vem, kako vi vse to vidite, sama čedalje bolj čutim razkorak med praznovanji in obljubljenimi razvojnimi »naravi prijaznimi« programi in vizijami ter našim vsakdanom. Čedalje bolj se predajamo potrošništvu in hitremu zaslužku na račun marsikoga in marsičesa. Modrosti dolgoročno naravnane ravnesvja in strokovno večplastno utemeljenih in premišljenih naložb se umikajo zaletavim, kratkotrajnim naložbam, ki nas ropajo naše biti in duha. Namesto varčevanja in preudarne rabe naravnih virov se predajamo potrošnji in razsipništvu ter s tem odmetavanju snovi in energije.

In vendar, kje bomo iskali svoj duševni mir in spokoj v tem stresnem življenju? Kje še lahko iščemo občutek sreče in zadovoljstva nad našim dobrim delom? Nekateri to najdejo v delu na zemlji in z Zemljo, nekateri v darovanju drugim, nekateri v pobiranju odpadkov in nekateri v opazovanju in občudovanju narave, njenih številnih bitij, ki pravkar skrbijo za svoje potomce in nadaljevanje svoje vrste. In kako mi skrbimo za svoje zdravje in telo?

Vabim vas - pojdite k prvemu, k svojemu drevesu, na prvi - svoj hrib, k potoku in reki - svoji reki - in prisluhnite - morda vas bosta narava in pomlad navdihnili, da boste odkrili skrivnosti kaljenja, brstenja, cvetenja, šelestenja, žuborenja, cvrčanja in žgolenja. Skrivnost bivanja in skrivnost rasti. Sele takrat boste morda začutili, zakaj nam je podarjeno bivanje na modrem planetu - Zemlji.

MADE IN USA

Branko
Šomen

Njegova je Roužica gorička

Franc Gorza – poet, pisec pesmi, besedil za zabavne in narodnozabavne skladbe, amaterski gledališki igralec, voditelj, humorist, nogometaš, Goričanec, ki ga je ljubezen zanesla v Prlekijo. Njegovo vodilo je, da se je treba spoprijeti z vsakim izzivom, ki ga pred človeka postavi življenje.

Franc, kdaj in kje se je vse skupaj začelo?

Na svet sem privekal 8. junija leta 1962 pod obronkom enega od devetih gričev, na katerih se razprostira idilična obmejna vasica Čepinci. Bil sem šesti, najmlajši otrok v osemčlanski družini. Medtem ko je oče garal za preživetje v Avstriji, bratje in sestre pa so bili hlapci pri tujih ljudeh, sem večino časa preživel z mamo v majhni z blatom ometani hiški, obdani z gozdom. Bil sem radoveden, vztrajen, vedoželjen in trmast otrok. Prepeval sem v pevskem zboru, bil sem član dramskega, literarnega in športnega krožka, predsednik mladine, vodja šolske podružnice banke ... in v šolskih letih spisal tudi svojo prvo pesem z naslovom Počitnice, ki je najprej izšla v šolskem glasilu, kasneje pa je bila objavljena tudi v Vestniku. Osnovno šolo sem ob soju petrolejke končal z odličnim uspehom in želel postati učitelj. Po vpisu na gimnazijo v

Murski Soboti mi je uspevalo vse, razen šole. Igral sem nogomet pri Nogometnem klubu Mura, tekkel za atletski klub Pomurje, igral hokej na travi za slovensko mladinsko reprezentanco, nastopal v gledališki skupini dijaškega doma Štefana Kovača v Murski Soboti, se preizkusil v pisanju otroških igrin in krajših gledaliških predstav, bil povezovalac na številnih kulturnih in športnih prireditvah in seveda pisal pesmi. Pa tudi ljubezenska pisma svojemu dekletu, moji sedanji ženi Cvetki. Za učenje je ob vsem tem zmanjkalo časa. Nemščina je bila na koncu uradni krivec, zaradi katerega nisem postal učitelj. Presedlal sem na poklicno šolo in si pridobil poklic rezkalec. Kot obetavni nogometaš sem dobil tudi svojo prvo zaposlitev in stanovanje v takratni lendavski tovarni Ina Nafta. Tam nisem vzdržal dolgo. Poezijo in šport so zamenjala ljubezenska pisma moji sedanji ženi Cvetki, s katero sem se poročil pri rosnih dvajsetih letih in se po poroki preselil čez Muro, na Moto. In prav poroka v Prlekijo je bila razlog, da sem se zaposlil v domovini pikovita in septolet (v Krki), kjer ob prlekem vinu ni težko postati poet. Vsaj delno izpolnitev mladostnih sanj o učiteljevanju pa sem našel v nogometu. Z odliko sem končal šolanje na Fakulteti za šport in si pridobil naziv trener PRO. Kot vzgojitelj mladega rodu športnikov sem tako dobil priložnost, da izpolnim svoje pedagoško poslanstvo.

Veliko konjičkov si naštel. Ampak najljubši je še vedno pisanje pesmi?

Res je. Veliko pesmi sem napisal, le denarja, da bi izdal pesniško zbirko, ni nikoli dovolj.

Moje pesmi so izpoved moje duše. So svetle in temne, vesele in otožne. Pesmi ni mogoče napisati po naročilu. Rodijo se v trenutku, in če jih takoj ne zapišeš, tudi v trenutku izginejo. Ostane le njihov obris. Le redkokdaj pišem, ko sem žalosten, saj imam rad vesele, srečne ljudi,

ki jim želim vlivati upanja, tolažbe in ponosa. Pišem o malem, preprostem človeku, ki mi je blizu. In ker denarja, kot že rečeno, za izdajo pesniške zbirke nimam, pesmi objavljam v različnih društvenih glasilih, med katerimi posebej omenjam Utrip, interno glasilo Krke, pa publikacijo Glas srca, izbor pesmi avtorjev iz Prlekije, ki je izšla leta 2001 pod okriljem Zveze kulturnih društev Ljutomer, kjer je takratna predsednica društva Ema Tibaut posebej omenila mojo pesem Človek.

ČLOVEK

Bodi človek, pa, čeprav te teptajo.
Bodi človek, pa čeprav te
za vse drugo kot za človeka imajo.
Bodi človek, imej svoj ponos,
če tudi boš moral po trnju zanj bos,
ker bos si prijojal na svet.

Bodi človek in dušo imej!
In kadar zaideš, poišči se v njej!
Bodi človek, poslušaj srce,
saj pamet, ne srce, ustvarja gorje.
Bodi človek in ko se ti joče, se izjoči,
že od nekdanj prepozno bilo je
zvoniti po toči.

V letu 2004 sem s svojimi pesmimi sodeloval na natečaju ljudskih piscev in pesnikov Pomurja v Turnišču in prejel tretjo nagrado. V zadnjih mesecih pa sem vse svoje napore vložil v pripravo knjige o Krki, ki je izšla ob 25. jubileju te tovarne v Ljutomeru.

Večkrat sva se srečala tudi na festivalih zabavne in narodnozabavne glasbe, kjer si sodeloval kot avtor besedil?

Ja, zadnje čase pišem besedila za zabavno in narodnozabavno glasbo. Tako je ansambel Dinamika z mojimi besedilom Tota pesem prleška nastopil na Festivalu narečne popevke v Ljubljani leta 2001 in na festivalu narečnih viž v Škofji Loki, kjer se je predstavil z mojim besedilom za valček F Prlekijo, na lanskem festivalu narodnozabavne glasbe na Ptuj pa s pesmijo Trta. Napisal sem tudi besedilo za pesem Za rojstni dan, ki jo prepeva Franjo Slavinec, Tadeji Miholič sem napisal besedilo za skladbo Angel moj, za duet Danilo pa sem napisal pesem Prijatelj si moj. V lanskem septembru sem se na prigovarjanje prijateljev odločil, da se bom preskusil tudi v pisanju melodij in kot pevec. Besedilo in skladbo za Roužico goričko sem napisal že pred leti, lani pa sem jo tudi posnel v studiu Dejana Boroviča, ki je poskrbel za aranžma. Skladbo sem odnesel na Murski val, najprej je postala murska pesem tedna, nato pa, na moje veliko presenečenje, še murska pesem leta 2005. To mi je dalo moči, da sem pisal nove skladbe, nova besedila, nove pesmi. V teh dneh sem ponosen na svojih pet izdelkov: Roužico goričko, Pod Lipof, Kefa, Eurosong in Vzeli so mi tebe, tri pa moram še posneti. Upam, da bom konec maja izdal svojo prvo ploščo, ki jo bom naslovil po že omenjeni uspešnici Roužica gorička. Čakam pa še na pokrovitelje, čeprav je njihov odziv zelo dober.

Kdaj se je pojavila Frančkoliza, s katero veliko nastopaš, ne samo v Prlekiji in Prekmurju, ampak po vsej Sloveniji?

V vlogi Frančkolize sem začel nastopati po pojavu skladbe Lambada. Takrat sem se na domači vaški prireditvi prvič oblekel v žensko in požel velik aplavz. Sledili so nastopi, predvsem na praznovanjih rojstnih dnevo, kjer moj šov s humorjem in prepevanjem traja približno eno uro. Frančkoliza je pravzaprav dekle na poziv, ki prihaja iz Ljubljane, korenine pa ima v Prekmurju. Trudi se govoriti v knjižni slovenščini, čeprav v svoj nastop vedno vključi tudi narečje območja, na katerem nastopa. Če bi jo tudi vi radi spoznali, pokličite njenega menedžerja Frenky boya, telefonska številka je: 031 556 955.

Načrti?

Da bi čim prej dokončal počitniško hišico v Čepincih, ki je zrasla ob rojstni hiški iz blata.

Rad se vračam v Prekmurje, potem pa spet v Prlekijo. Tam sva si z ženo Cvetko ustvarila prijeten dom, ki ga z otroškim veseljem polni 11-letna hčerka Bogdana No, če sva že pri načrtih, pa bi v prihodnjih petdesetih letih mojega življenja zagotovo rad izdal kakšno pesniško zbirko in posnel še kakšno pesem.

Simona Špindler

Osem otrok družine Holec

Andovci so najmanjša vas v slovenskem Porabju na Madžarskem. Poleg vasi je jezero, ki mu pravijo Črna mlaka. Na mestu jezera je stala nekoč vas z lepo cerkvijo. Legenda pravi, da se je zgodilo, da je vaščanka zamudila mašo in zato zaradi jeze vzkliknila: »Da bi cerkev potonila!« V tistem trenutku se je začela tresti zemlja in cerkev z vasico vred je utonila v vodi. Starejši pravijo, da križ cerkvenega stolpa vsako sedmo leto ob polni luni pokuka iz mlake. Ob takšnih in podobnih pripovedih je v Andovcih odraščalo tudi osem otrok družine Holec, in sicer Eva, Šarolta, Jutka, Ester, Karel, Laci, Monika in Oto.

Družina Holec

Ko so krave pobegnile v Slovenijo

Najlepše je bilo, če je deževalo

»Vseh osem se nas je rodilo v porodnišnici v Monoštru, ki je največje porabsko mesto,« se spominja Karel Holec. Danes je porodnišnica v Kormendu pa tudi v Andovcih ni več tako, kot je bilo nekoč. Ko so bili Holčevi otroci še šolarji, so imeli starši doma kmetijo, kjer je bilo treba vsak dan nakrmiti štiri ali pet krav, poleg tega pa tudi delati na polju, da so zrastle dobri in zdravi pridelki. Oče je poleg tega delal še v zadruzi. »Za najmlajše je bilo najlepše, ko smo zjutraj vstali in je zunaj deževalo. Takrat smo vedeli, da krav ne bo treba gnati na pašo pa tudi sena ne bo treba spravljati ali opravljal katerega koli drugega dela,« je razložil Laci, ki je danes šofer na slovenskem konzulatu v Monoštru. Otroci so med pašo večkrat pozabili na krave, ki so se v začetku mirno pasle. Ko pa so opazile, da se pastirji igrajo, so zbežale v sosedovo koruzo ali pa kar čez mejo v bližnjo Slovenijo. »Takrat je bilo hudo. Zaradi tako imenovane železne zaves, s katero je bilo pred več kot dvajsetimi leti razdeljeno slovensko-

madžarsko ozemlje, ljudje nismo mogli kar tako na drugo stran. Če smo želeli, da bi prišla krava nazaj na našo stran meje, smo morali po telefonu poklicati v Budince v Slovenijo in tamkajšnje vaščane prositi, da so jo spodili nazaj skozi gozd in čez mejno črto,« se je nasmehnil Karel. Bližina državne meje v tistih časih za prebivalce Andovcev ni bila dobrodošla. Povsod so bili vojaki, ki so stražili zeleno mejo in preverjali ljudi, da ne bi kdo prebegnil na drugo stran. »Če je sestra, ki se je preselila v Budimpešto, hotela priti domov v Andovce, je morala za obisk domačije državo vedno prositi za dovolilnico. Če smo prodali les, je moral vojak stražiti tiste, ki so ga prišli kupit in ga ves dan nalagali na tovornjak. Edina pozitivna stvar je bila, da nam ni bilo treba zaklepati hiše. Takrat nobena hiša v Andovcih ni bila zaklenjena, saj so vojaki dobro pazili na naše imetje. Zaradi straže so imeli v gozdu tudi posebne rakete, ki so bile povezane z napeto žico. Če je kdo z nogo brcnil v žico in jo napel, je raketa vzletela v zrak. To smo otroci vedeli, zato smo nekega dne vojakom rakete ukradli in z njimi doma streljali. Ni trajalo

dolgo, ko je na dvorišče prikorakala cela vojska,« so povedali pri Holčevih.

Domov so se peljale le torbe

Gozd in Črna mlaka sta bila vedno magnet za andovske otroke. Do šole, ki je bila v bližnjih Števanovcih, bi potrebovali dobre pol ure hoje, a je bilo po poti toliko zanimivega, da so se po pouku namesto popoldne vrnili domov šele zvečer. »Če smo se zjutraj zadržali v gozdu, smo hitro nabrali gobe in jih podarili učiteljici, ki jih je bila zelo vesela in nam je zamudo oprostila,« je dejal Karel. Prva leta jih je prevažal s konji v Števanovce starejši sosed, a kaj, ko so se na vozu domov vrni le šolske torbe. Otroci so končali na potepu. Včasih se je njihova radoživost končala s kakšnim sporom v stilu igre kavbojci in indijanci, saj so bili glede na domovanje v vasi razdeljeni na tri skupine – na tiste z Brega, na tiste z Jauše in na tiste z Gresa. »Kako smo se včasih obmetavali s prepeličimi in vranjimi jajci, ki smo jih nabrali v gozdu!« se je spomnil Oto, ki danes živi s starši na kmetiji. Živine nimajo več veliko, le eno kravo zaradi mleka, kljub temu pa

Karel Holec je župan.

vseh osem otrok, kadar pridejo domov, rado poprime za delo.

Triglav bo v Porabju

Karel ima poleg svojega fotografskega dela pri časopisu Porabje v Monoštru tudi župansko funkcijo v Andovcih. »Čeprav živi v občini le okoli šestdeset ljudi, za nas veljajo enaka pravila in postopki kot za večje lokalne samouprave,« je poudaril Karel Holec. Največ dela je s pridobivanjem denarja, vendar so se zadnje čase prijavi na veliko programov in razpisov. Njihov naslednji podvig bo postavitve Triglava – gre za kamen, ki bo v vasi, kjer živijo Slovenci, ponazarjal najvišjo slovensko goro. Karlov konjiček je obdelovanje lesa. Zaradi tega si je kupil tudi večjo žago, ki je tako velika, da žaga celo hlode, ki jih pripeljejo sosedje. Kljub vsemu mu ostane še čas za družino, predvsem seveda za njegova dva otroke. Veliko več časa ima Laci, ki še ni poročen. Služba šoferja mu je pisana na kožo. »Delovno mesto, kot je moje, nima vedno natančnega delovnega časa, saj nikoli ne veš, kako dolgo bo treba čakati na kakšno delegacijo ali pa opraviti vožnjo med prazniki ali ponoči. Vendar imam zelo rad svojo službo,« smo izvedeli od našega sogo-vornika.

K sosedovim po stole

Člani družine Holec se srečajo večkrat na leto. Eva pride iz Nagykanizse, Šarolta iz Števanovec, Ester iz Budimpešte, Jutka iz bližine Heviza, medtem ko so Karel, Laci in Oto vedno v bližini. Ob naslednjem srečanju se jih bo na domačiji Holčevih z vsemi otroki, snahami, zeti, sinovi, hčerkami, vnuki in vnukinjami v Andovcih zbralo okoli štirideset in že zdaj bo treba razmišljati, kje bodo našli toliko stolov. »Gotovo si jih bomo spet morali sposoditi pri sosedovih,« so ob koncu dejali otroci družine Holec.

Dejan Fujs

Andovci so najmanjša slovenska vas v Porabju.

LEGENDE

Milostljiva gospa grofica

Pelje se zlata kočija, za njo pa se vzdigujejo sivi oblaki poletnega prahu, ki se v njem prepeli žarko sonce. V kočijo sta vprežena dva iskra vranca, vranca pa sta, kakor tudi kočija naše milostne gospe grofice.

Bojan Zadravec

(O beltinski grofici je tako zapisal pisatelj Miško Kranjec v svoji knjigi Mladost v močvirju v poglavju Po polju se pelje zlata kočija)

Grofica Maria Zichy se je rodila grofu Avgustu Zichyju (1852–1925), doktorju prava, cesarskemu in kraljevemu svetniku, dvornemu maršalu, madžarskemu kraljevemu vladnemu komisarju Terezijine akademije na Dunaju, članu Madžarske akademije znanosti, dednemu članu madžarskega zgornjega doma, guvernerju Reke, večkratnemu predsedniku avstro-ogrske delegacije, pisatelju, pustolovcu, popotniku, vsestransko razgledanemu gospodu, podporniku in dobrotniku raznih dobrodelnih, družbenih in cerkvenih organizacij. Mariina mati je bila grofica Hedwiga Wimpffen, ki je živela le 31 let (1861–1892).

FOTO PURAČ

Na fotografiji, ki je nastala v Beltincih, so Avgust Szecheny, grofica Maria Zichy, Anastazija Szecheny, roj. Zichy, in György Szecheny.

Maria je bila najstarejši otrok modre družine Zichy. Imela je še dve mlajši sestri Teodoro (1886–1915) in Anastazijo (1891–1989).

Smrti se v 29. letu starosti ni izognila tudi Teodora, ki je med prvo svetovno vojno dobrodelno pomagala v očetovem vojaškem sanatoriju z vojaškimi ranjenci v bližini Dunaja. Umrla je za davico, ki se je je nalezla kot prostovoljka. Tako kakor njena mama in kasneje vsi člani družine Zichy počiva v družinski grobnici pod kapelo v Beltincih. Anastazija – Asta se je poročila z grofom Jurijem Szechenyjem, vitezom zlatih ostrog. V

zakonu se jima je rodilo pet sinov. Sin Avgust, ki je še do pred kratkim pogosto prihajal na obisk v Beltince, je umrl pred štirimi meseci.

Družina Zichy je imela v lasti veliko posest polj in gozdov, tudi vinogradov in kar dva večja parka, ki sta bila vzorno urejena po evropskih slogih z rastjem z vseh koncev sveta. Grof je bil namreč velik popotnik, ki je v mlajših letih prepotoval celotno Azijo in Severno Ameriko s Kanado. Svoje izkušnje in odkritja je opisal v sedmih knjigah. Poleg tega so imeli še oranžerijo za eksotično rastlinje. Njihova grofija je segala čez cel

dolinski del Prekmurja oziroma Markovskega.

Edina, ki je podedovala vse to premoženje nepremičnin, je bila najstarejša hčerka Maria, ki se ni poročila. Ljudje se je spominjajo kot dobre, drobne ženske, ki so jo častili in spoštovali. Predvsem starejši se je spominjajo po posvetni moči in kot velike ženske, dovolj avtoritativne, ki so jo v razkošni kočiji, iz katere se je videl le pernat klobuk, s paradnimi konji vozili po marofih (pristavah) od Beltince po Markovskem vse do Hrvaške.

Grofica Maria Zichy je tako kot njeni predniki po-

stala tudi patron kapele v Melincih ter turniške in beltinske cerkve, kar pomeni, da je financirala župnijo, a tudi odločala o dogajanjih v zvezi s cerkvijo. Brez dovoljenja in privolitve škof ni mogel nastaviti v župniji nobenega duhovnika.

Beltinčani se spominjajo, da jih je večkrat obdarovala, predvsem otroke, ter pomagala prizadetim ob požarih in drugih katastrofah. Ob obiskih je na graščino nemalokrat povabila ljudske godce, bande, tudi legendarni Kocipri so ji igrali. Vem za primer, ko so se v eni od beltinskih gostiln ob muziki zabavali naborniki. Grofico, ki je takrat s spremstvom šla mimo gostilne, je zanimalo, kaj se dogaja, in stopila je v gostilno. Potem jo je neki mladi nabornik vprašal: »Gospa grofica, bi vi z menoj plesali?« In sta zaplesala. Fantu je ostalo vse življenje v spominu, da je šla tako velika gospa z njim plesat.

Bila je res slavna, gibala se je med plemstvom in vladarji, izžarevala je natančnost in izobraženost. Odlično je govorila kar nekaj jezikov in se je po drugi svetovni vojni ukvarjala tudi s prevajalstvom. Seveda je govorila tudi knjižno slovenščino. V beltinskem gradu je imela bogato knjižnico, ki je štela več kot 30.000 knjig.

Poseben čut je imela grofica za pisanje, tudi potopisov: (Sledi citat iz spominov na obisku v Rimu pri papežu. Spomine je objavil Peter Šraj v knjigi o Beltincih. Dobil jih je od groficičnega nečaka grofa Avgusta Szechenya):

»V jubilejnem letu 1900 so prišli mnogi člani družine Zichy v Rim, da so v Vatikanu že menili, da je tu celotna generacija. Nihče od nav-

Zichyjeve hčerke od leve proti desni: Anastazija, Teodora in Maria. (Vir: Elizabeta Zadravec)

zočih ni več vedel prave sorodstvene pripadnosti – le sveti oče je točno vedel, kdo spada h komu! V mesecu decembru smo se peljale me tri sestre z našim očetom v Rim, kjer smo šli na sprejem k svetemu očetu – in bilo je 20. decembra. Za ta čas je bil ceremonial mnogo strožji, v dvorani se je moralo narediti tri pokleke pred papežem, ki je sedel na nekoliko dvignjenem sedežu ... Moja sestra Asta, komaj v 9. letu, belo oblečena, je posebno ugajala svetemu očetu ...»

Oblasti so se menjavale in s tem se je spreminjal tudi pogled na gospodo, fevdalce, grofe, cesarja. Beltinskemu gradu in s tem tudi grofom ni bilo prizaneseno. V obeh revolucijah, in sicer po prvi svetovni vojni, še bolj pa po drugi je bil grad razdejan. Takrat se grofica ni zadrževala v Beltincih, saj tudi ni redno živela v tem gradu. Grofica Marija Zichy se je iz Beltince odselila sredi leta 1943, njen grad je

bil v celoti izropan, posestva pa so bila nacionalizirana.

Na obisk v Beltince je prišla nekajkrat, vendar nikoli več ni stopila v grad. Z njeno smrtjo 28. julija 1977 se je končala vladavina beltinskih grofov. Izpolnila se ji je želja, da so jo mrtvo pripeljali v Beltince. Tako kakor njeni starši in sestre tudi ona počiva pod kapelo v delu cerkve sv. Ladislava v Beltincih.

Po pričevanju ljudi, ki so grofico Mario Zichy poznali, se z njo pogovarjali ali raziskovali njeno življenje, kot je to storil Peter Šraj, ki je v svojih dveh knjigah opisal njeno življenje, sem zbral del zgodovine, ki se je dogajala v grajskih salonih, v vlakih med Dunajem in Budimpešto ter v znamenitih evropskih prestolnicah in podeželskih grofijah, prav tam, kjer se je gospoda srečevala, spoznavala, zaljubljala, plesala in doživljala tragedije. Kdo pa jih ne?! Tudi grofica beltinska grofica, jih je okusila.

Na izletu v Rogaški Slatini. Marija Zichy je tretja z leve. Z njo so Anica Fujs, Marija Jericijo (grofico je učila slovenščino) in upravnik Vogler.

Maria Iphigenia Franziska Zichy

Beltinska grofica

(29. junij 1883
– 28. julij 1977)

Dr. Nikolaj Szeppesy

Prvič sem prišel v stik z grofico Marijo Zichy leta 1966 ali 1967, ko se je pri nas oglašil župnik Škraban in prosil za posredništvo glede rešitve problema postavitve župnikov v Beltincih in Turnišču, ker je takrat grofica tu še imela patronat in brez njenega dovoljenja v teh dveh farah niso mogli nastaviti župnikov. Takratna turniški župnik Šostarec in beltinski Škraban sta bila le župnijska upravitelja. Z grofico je imela moja družina dobre odnose, ker se je grofica med vojno skrivala pri moji stari mami, ki je živela na Dunaju. Na Dunaju v Penzingu, nedaleč od Schönbruna, je prešla graščina grofice Marije Zichy pod rusko zasedeno območje in grofica se je bala bivati tam, zato se je preselila k moji stari mami, ki je živela na ameriškem zasedenem območju.

Na Škrabanovo prošnjo sem pisal stari mami, ki je zatem z njo stopila v stik. Grofica je izrazila pripravljenost, da se bo z mano srečala na Dunaju. To je bilo neke meseca novembra. Peljal sem se na Dunaj in skupaj s staro mamo sva odšla v Penzing. Grofica je imela takrat eno služkinjo, ki naju je odpeljala v knjižnico. Tam sva čakala na njen prihod. Stara mama je od mene zahtevala, da naj grofici povem »Ljubim roke oziroma Kezit csokolom« in da naj ji poljubim roko. Jaz sem se tega dejanja branil, vendar ko je prišla do naju, sem vseeno povedal, kar mi je bilo ukazano, roke pa ji nisem poljubil. Nakar je stara mama velela: »Kaj pa roka?!« Grofica pa nato: »Tak je kot njegov oče Panči.« Namreč, ko se je nekoč grofica z vlakom pripeljala na železniško postajo v Beltince, ji je moj oče z roke snel rokavico in ji povedal, da on že ne bo »kušoval« rokavice, ampak samo roko. Ko sem jo prvič srečal, je bila že ostarela in tudi precej invalidna. Sedela je na vozičku, a bila zelo bistrega duha. Bila je na tekočem z vsem, kar se je dogajalo v Beltincih. Pojasnil sem ji situacijo glede župnikov, nakar me je takoj popravila, da to nista župnika, ampak le župnijska administratorja. Z mojo prošnjo se je strinjala, in da se bo patronatu odpovedala, ker je tudi 2. vatikanski koncil to priporočal. Bila je pripravljena priti v Beltince in se javno odpovedati patronatu na določeni slovesnosti, ampak le pod pogojem, da ji zagotovimo, da je v Jugoslaviji ne bodo zaprli. Oblasti so ji to zagotovile in v Beltince je lahko prišla brez problemov. Potem mi je pisala neke pred božičem. Pismo je bilo napisano s pisalnim strojem, ker je imela že močno parkinsonovo bolezen in z roko ni mogla več pisati. V pismu je izrazila željo, da bi se z mano rada pogovorila še nekaj pomembnega, in če bi jaz lahko prišel na Dunaj. Drugo srečanje na Dunaju je bilo pred božičem. Takrat je bila že v sanatoriji v Badnu pri Dunaju. Povedala mi je, da ji je pisala gospa Lujza Koutrova iz Beltinec, ki je bila njena zaupnica, čistila je cerkev in grobnico, stanovala pa je v slavnem »kloštru«, imenovanem Hedviginjom. Koutrova ji je sporočila, da občina želi prodati nacionalizirani Hedviginjom in da ima ona v tej stvari stvari, ki so ji zelo pomembne, zato ne želi, da pridejo v tuje roke, ker so del njene zasebne korespondence. Povedala mi je, da ima v tej stavbi shranjeno tudi nagrobno ploščo, ki je še danes pri nas. Tam je imela tudi zaboj z osebnimi dokumenti, petrolejko, knjige in še druge stvari. Vprašala me je, ali lahko to odpeljem in skrijem, preden Hedviginjom prodajo. Pred pustom sem te stvari odpeljal k nam domov. Nagrobna plošča je bila ogromna, v lesenem zaboji in ovita s slamo. Zaboj z dokumenti je bil prevlečen z nepremočljivim platnom. V zahvalo, da sem te stvari odpeljal, mi je poklonila petrolejko. Grofica je poleti naslednjega leta, mislim da je bilo maja, prišla v Beltince. Pripeljal jo je njen nečak, takratni grof Jurij Szecheny. V beltinski cerkvi je bila slovesnost, kjer se je javno odpovedala patronatu, pri tem je bil navzoč tudi škof Drževnik, obenem pa je bilo imenovanje župnikov. Grofica je takrat stanovala pri Fistrovih, jedla pa pri nas. Spomnim se, da so bili za kosilo na mizi fazani. Obujala je spomine, prihajali so njeni nekdanji uslužbenci, ki jih je grofica sprejemala zelo dostojanstveno. Pripovedovala nam je o različnih dogodkih iz svojega življenja in omenila tudi, da ni bila slovenska državljanka, ampak nemška. Dala je odpreti zaboj z dokumenti in pregledala vsak listek, jaz sem ji vse jemal iz zaboja in po naročilu kuril v peči. Ti dokumenti so se nanašali tudi na agrarno reformo. Nekaj stvari sem skril, na primer album z njenimi fotografijami, ter jih tako rešil pred ognjem. V Beltincih je ostala tri dni, nato se je odpravila nazaj na Dunaj. Bežno sem jo še srečal na pogrebu njene sestre Anastazije. To je bilo čez dve leti.

Marija Glavač, rojena Kouter, iz Beltinec

Moj oče je bil grofičin kočijaž in osebni šofer, mati pa je hodila na priložnostna dela na beltinsko graščino. Večkrat sem bila grofičina spremljevalka, ko jo je moj oče s kočijo peljal v njen vinograd, ki leži na hrvaški strani. Ob takšnih obiskih so veljala posebna pravila obnašanja. Ob srečanjih z grofico in drugo gospodo se je spodobil poljub roke.

Spominjam se, da sem kot otrok zboleva in takrat me je grofica Marija napotila k svojemu osebnemu grajskemu zdravniku, ki me je zastoj pozdravil. Blizal se je čas, ko sem šla k sveti birmi, in grofica si je želela, da bi bila tudi ona botra kakemu birmancu, kar bi bila zanjo velika čast. Mojega očeta je povprašala, ali imam izbrano botro, a oče ji je odgovoril, da se on ne vmešava v ženske stvari, vendar, kolikor ve, njegova hčerka še nima izbrane botre. Grofica pa nato: »Jaz bom potem tudi lahko botra, sem tudi dekla!« In res je bila moja botra grofica Marija Zichy. Na dan birme sem šla z očetom v grad, da sem se skupaj z gospo botro napotila v beltinsko cerkev. Botra je imela oblečeno dolgo obleko, sešito po modi iz velikih mest, na glavi pa je imela, tako kot vedno, lep klobuk. Pred Ladislavovo cerkvijo se je takrat gnetlo boter, botrov, birmank, birmancev in drugih vernikov. Iz spoštovanja do velike gospe, za kar smo imeli grofico, so dajali prostor nama dvema, tako da so se ljudje postavili v špalir vse do prve vrste klopi v cerkvi. Jaz sem šla sedet z botro v prostor, ki je bil namenjen samo grofovski družini. To mesto je bilo čisto spredaj, nekaj metrov višje, kot sedijo drugi verniki. V steni je bilo le eno veliko okno in omogočalo pogled po vsej cerkvi. Moja botra je bila zelo pobožna ženska. Ko je prišlo birmanje, sva odšli k škofu, ki me je birmal in naju po obredu svete birme prišel pozdravit ter se z nama sprehodil okrog cerkve. Nato je bilo kosilo v gradu, kjer smo ostali do večera. Poleg mnogih dobrot, ki smo jih jedli na tem slavnostnem

Birmanka Marija stoji prva z leve, grofica Marija Zichy pa je druga z leve. Birma je bila 25. maja 1936.

kosilu, so bili tudi žabji kraki. Na vsakem jedilnem priboru je bil grofičin monogram. Sprašujem se, kam je iz gradu izginila vsa posoda, vse pohištvo, umetnine, velikanske preproge, vse pohištvo iz razkošno opremljenih soban. Oprema je bila nekaj neverjetnega. Tako kot danes, smo tudi nekoč otroci pričakovali, kaj bomo dobili od svojih botrov. Od botre sem prejela v dar molitvenik, molitveno čisto in zlato verižico s križcem, ki sem jo dva tedna po birmi že izgubila v potoku Črncu, kamor sem se hodila kopat. Birmansko botro sem pred poroko prosila, ali bi mi lahko bila botra, vendar si ni upala, ker takoj po vojni ni upala priti v Jugoslavijo zaradi takratnih političnih zadev. A za poroko ji je grofica iz takrat še nenacionaliziranega vinograda namenila dobro vino.

V 60. letih, ko je prišla na obisk v Beltince, sem se z njo srečala. Nekdanji beltinski župnik Škraban se je s kolesom pripeljal na naše dvorišče in povedal, da se grofica želi srečati z mano. Na srečanje sem šla s kurjimi jajci in domačo kuro, ki jo je Zichyjeva oboževala. Grofica ji je dejala, da ji je bilo žal, ker ji nikoli ni zapustila kake nepremičnine, kar ji je še kot otroku obljubljala. Moja botra je bila po obnašanju svojevrstna gospa, vzvišena in avtoritativna, vendar prijazna.

Grofica Maria Zichy kot udeleženka cesarjevega kronanja v Budimpešti 30. decembra 1916. (Vir: Nikolaj Szeppesy)

Milan Kreslin (Beltinci)

Moji starši so imeli v Beltincih gostilno – restavracijo Central na mestu, ki ga danes imenujemo Herbek. Poleg tega smo imeli še mesarijo, kegljišče in kulturno dvorano. Za gostilno smo potrebovali vino in povpraševali smo predvsem po dobrih vinih. Večkrat smo vino kupovali od gospe grofice, ki je imela zelo velik vinograd na hrvaški strani, na hribu Tkalec. Stavba v vinogradu je bila vila, majhen grad, in v celoti podkletena. Da smo od nje lahko začeli kupovati vino, smo se z njo povezali. Ker je moja mama zelo dobro govorila madžarsko, je vedno napisala prošnjo in je mene otroka poslala v grad, da sem nesel pošto. Seveda so me v grad poslali takrat, ko je bila gospa v Beltincih, saj je ni bilo vedno tu. Za novico, da se je pripeljala v Beltince, smo vedno izvedeli od raznih grajskih in marofskih uslužbencev, ki so zahajali k nam na pijačo in kegljat.

Takrat je bila še vsa meja okrog parka zasajena z živo mejo in v grad se ni dalo priti brez dovoljenja. Moj obisk je potekal takole: s potrdilom sem šel do vhoda v grajsko dvorišče, kjer je bila lipa, na katero je bil privezan zvonec, s katerim sem pozvonil in se je oglašil v gradu pri vratarju. Tam je danes majhna lina, okence, skozi katerega je pogledal oskrbnik, vratar, zdaj že pokojni gospod Horvat, ki me je poslal k vhodu v grad. Tam me je povprašal: »Na, ka bi rad, mali?« Jaz pa sem odvrnil: »Man edno pijsmo za gospo grofico!« Pospremil me je po stopnicah, kjer sem počakal na hodniku, vratar pa je pismo odnesel grofici. Ponavadi smo zaprosili za nakup dveh ali treh sodov, kolikor smo pač lahko naenkrat peljali v Beltince. Nato se je grofica vrnila z dovoljenjem, na katerem sta bila njen podpis in žig. S takim pisemcem sem dobil potrdilo, da nam lahko »gazda« v vinogradu da vino. Grofica je imela vedno najboljša vina, kajti vrh, kjer je bil njen vinograd, je še danes znan po dobrih vinih.

Kot otrok se spominjam, da je gospa grofica za svoje prijatelje, sorodnike in seveda za svoje nečake pred božičem prirejala lov. Nanj so prišli ljudje iz različnih krajev Evrope, predvsem pa z Dunaja in Budimpešte. Ker je imela velika posestva in velike gozdove, je na lov povabila tudi nekatere beltinske lovce, ki so bili na tem lovu dva ali tri dni. Tudi moj oče je bil lovec in me je nekoč vzel s seboj na ta veličastni lov. Spomnim se, da je gospoda sedela in seveda divjad streljala s konjev. Ko je kdo kaj ustrelil, so vsi kazali navdušenje, pogovarjali pa so se v nemščini in madžarsčini. Zadnji dan lova je vsak lovec sredi grajskega dvorišča razstavil svoj plen. Nato je prišla grofica, si vse ogledala in ocenila bogate trofeje. Se danes je v beltinskem parku hrib, v katerem je bila nekoč hladilnica, kamor so shranjevali tudi uplenjeno divjad. Na koncu tridnevnega lova je bila grajska pogostitev.

Sanjam o maju

Kristina Klemar
iz Murske
Sobote:

»Velka nouč je naš največji praznik. To leto san ga preživeja zelo doživeto, v krouge družine. Doste rena, šunke pa orejovih pa makovih potic je bilo. In poseben čar ma tudi baravanje remenk. Tiste lejpe hranin še od lani.«

April

Staša Pavlovič
in
Maja Prettner

APRILSKA IDILA

Matej Vinkovič nam je poslal fotografijo dveh krastač. Očitno privablja aprilsko vreme na plano tudi njih, da se malo nastavijo sončnim žarkom in malo dežnim kapljam. Verjetno pa vas ni veliko, ki bi imeli to srečo, da bi v objektiv ujeli krastači v pristnem prijateljskem »objemu«. Morda bi se morali večkrat sprehoditi v naravi in takšne prizore ujeti vsaj s pogledom.

SVETOVNI DAN ZEMLJE

V petek smo zabeležili svetovni dan Zemlje, ki ga vsako leto spremljajo razne aktivnosti, v katere se ponavadi vključujejo predvsem mladi. Društvo geografov Pomurja pod predsedstvom Draga Balajca, profesorja geografije na Gimnaziji Murska Sobota, je letos podalo pobudo za aktivnosti ob svetovnem dnevu Zemlje. Soboški gimnazijci so se tako med drugim odločili očediti okolico šole, prebarvati cvetlična korita in vanje zasaditi rože in grmičke. Lep dan so tako preživeli zunaj, naredili veliko koristnega, pa še pouka niso imeli. Na sliki lahko vidite tiste najbolj pridne, ki se niso branili ne metle ne čopiča.

Ne vem, zakaj se mi zdi, da je april nekako prazen. Vsi se pogovarjamo o dogodkih, ki se bodo zgodili v prihodnjih mesecih, in sanjarimo o poletju ali vsaj o prvomajskih praznikih. Sicer pa je najbrž vedno tako. Vseskozi sanja(ri)mo o stvareh, ki so daleč in bodo (morda) šele prišle, in si želimo stvari, ki jih (še) nimamo. Če hočemo uresničiti svoje sanje, se moramo najprej zbuditi!

DEŽNIKI

Zadnje dni aprila se je vreme neizmerno polepšalo in nič več ni muhasto, kot je bilo na začetku mesca. Dežniki so bili nepogrešljiv dodatek in prave mavrične barve so se skupaj zlije tako na nebu kot na cesti med mimoidočimi, ki so se pred dežnimi kapljicami obvarovali z majhnimi, velikimi, črnimi, rdečimi, rumenimi in modrimi dežniki. Tako ste si lahko sive dneve, nad katerimi smo se zmrdovali, vsaj malo popestrili z igrivim skakanjem po lužah. Deževno vreme pa je ravno pravšnje za počitek in ni lepšega kot poslušanje dežnih kapljic, ki trkajo na okno.

TOTAL KNOCKOUT

Izklesana telesa so očarala tako najstnice kot malo starejše poročene gospe. Celo moški del obiskovalcev je občudoval fit formo slačifantov. Redke izbranke so imele celo možnost, da so si mišičnjake ogledale in otipale od blizu. Kaj je povzročilo cejenje slin, pa si še sama nisem na jasnem. Je prikupen obroček okrog trebuha na moških, ki čakajo doma, res tako odveč? Izkazalo se je, da se ženske čisto nič ne razlikujejo od moških. Vse so željne »popolnih teles«. No, skoraj vse. Sama sem oboževalka malo manj »nafilanih« fantov, s kakšnim drugim talentom, kot je razgaljanje in osvajanje pihotnih punc.

Še naprej pošiljajte vaše fotografije, ki ste jih zabeležili ob družinskem kosilu, na izletu ali kjerkoli ste bili v tekočem mesecu, na naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novak 13, 9000 Murska Sobota, s pripisom Penovi utrinki, ali na elektronski naslov utrinki@gmail.com. Avtorja objavljene fotografije tudi nagradimo!

Množica mladih iz vse Slovenije preplavila Ljubljano

Prizorišče Črne srede na ljubljanskem Kongresnem trgu pred strogo zavarovano zgradbo Univerze v Ljubljani, kjer se je trlo dijakov in študentov.

Sreda, deset minut pred enajsto. Z Juretom se odpraviva proti Kongresnemu trgu, kjer naj bi se ob enajsti uri začel protestni shod študentov in dijakov proti šolninam in reformam, ki jih načrtuje vlada. Organizatorji pričakujejo tri tisoč dijakov in študentov. Med množico, ki se je zbirala na trgu, se stojnice knjižnega sejma popolnoma izgubijo. Mladi, kamor koli seže oko.

Na Kongresnem trgu v Ljubljani se je zbralo po podatkih organizatorjev več kot deset tisoč dijakov in študentov, ki se ne strinjajo z reformami, ki jih načrtuje vlada.

»Prodaj fotrove zimske gume za šolnino«

Da bi študentje in dijaki zares bili informirani, zakaj so se pravzaprav zbrali na Kongresnem trgu, so organizatorji delili listke, na katerih je bilo zapisanih trinajst neurejenih vprašanj študentske problematike.

Vsak udeleženec tihega shoda je dobil oranžen trak in ga zvezal na ograjo.

Nekateri so si na ljubljanskem Kongresnem trgu simbolično že začeli služiti denar za šolnine.

Oblasti so se dobro pripravile na napovedano Črno sredo, tihi protestni shod, ki ga je organizirala Študentska organizacija Slovenije (ŠOS), saj so bili policisti in varnostniki, kamorkoli je seglo moje oko. Strogo zavarovana sta bila tudi parlament in zgradba ljubljanske Univerze, pred katero je bilo središče dogajanja.

Udeležence tihega shoda, ki so bili vse prej kot tihi, je na odru pričakal napis: Študij ni privilegij, študij je pravica. Šolnine, ki jih z novimi reformami namera vlada, so bile eden glavnih razlogov, da so se mladi odločili za protestni shod. Sicer pa je protestni shod spremljal kulturni program. Poleg glavnega odra, kjer so nastopili številni glasbeniki in Študentska Impro liga, so pripravili še boksarski ring, v katerem sta se simbolično spopadla predstavnika študentov in vlade. Prizorišče se je polnilo in načrtovanih tri tisoč mladih je kaj hitro preseglo najprej številko sedem tisoč, na koncu celo deset tisoč. V Ljubljano so se zgrinjali avtobusi dijakov in študentov z vseh koncev Slovenije. Žal so mnogi shod, na katerem so se borili za lastne pravice, pozdravili s prevelikimi količinami alkohola.

»Danes je mirni shod opozorilo vladi. Naslednjič morda ne bo tako. Tukaj smo zato, da državo opozorimo na odprta vprašanja,« je povedal Miha Ulčar, predsednik ŠOS-a, in vlado pozval, naj v čim krajšem času s ŠOS podpiše sporazum, ki bo ta vprašanja tudi uredil. Veliko navdušenje med množico pa je Ulčar vzbudil z besedami: »Študij tudi danes ni brezplačen, vanj je treba vložiti veliko energije. Ni nam vseeno, kdo bo v prihodnosti lahko študiral. Hočemo pravično družbo, v kateri bo vsak lahko študiral.«

Na Kongresnem trgu pa so bili tudi dijaki, ki se, po besedah predsednika Dijaš-

Vzklike in žvižge študentov in dijakov so spremljali tudi številni plakati.

ke organizacije Slovenije (DOS) Jerneja Štromajera, srečujejo s podobnimi težavami kot študentje in bodo na koncu prav oni tisti, ki jih bodo čakale šolnine: »Zahtevamo sistemski zakon in več pravic. Smo proti ukinitvi privilegijev. Nočemo več praznih besed, laži in peska v oči. Srednješolsko izobraževanje je zastarelo. Zahtevamo boljšo šolo. Današnji dijaki smo jutrišnji študenti. Janez Janša, ne čakaj pomladi, ne čakaj na maj, da ne bo prepozno.«

Za zahtevami mladih po besedah Mihe Ulčarja stojijo Univerza v Ljubljani, Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (SVIZ), Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) ter Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije. Svojo podporo pa so jim prišli izraziti tudi kolegi iz tujine: član ožjega odbora za organizacijo francoskih študentskih protestov in

član izvršnega odbora Nacionalne zveze francoskih študentov Victor Vidilles, nemški študent Colin Tuck in član vodstva Združenja nacionalnih študentskih organizacij Evrope (ESIB).

Mladi tako želijo, da vlada čim prej podpiše sporazum in uredi vprašanja študentske problematike šolnin, štipendijske politike, o prihodnosti študentskega dela, študentske prehrane, želijo dosledno implementacijo bolonjske reforme, več študentskih postelj, izboljšanje neurejenega položaja študentskih družin in študentov invalidov, zmanjšati nezaposlenost mladih, urediti davčno reformo, izboljšati kakovost visokega šolstva, več subvencioniranih prevozov ter urediti problematiko financiranja visokega šolstva in zdravstveno problematiko.

Vanja Poljanec
Jure Zauneker

Mojca, študentka na Fakulteti za družbene vede: »Danes sem tukaj, ker se ne strinjam z reformami, ki jih načrtuje naša vlada glede študentske politike. In če bo Študentska organizacija Slovenije, če ne bo dobila odgovora na svoje pismo, ki ga je poslala predsedniku vlade Janezu Janši, maja organizirala množične demonstracije, se jih bom vsekakor udeležila. Čeprav sem danes na Kongresnem trgu pričakovala veliko dijakov in študentov, sem nad to množico vseeno presenečena. Že res, da je bil to nekaterim izgovor, da jim ni bilo treba v šolo ali na predavanja, ampak vseeno sem prepričana, da je večina tukaj z razlogom in da se ne strinjajo z vladnimi reformami študentske problematike.«

Zakaj je črna Afrika letos posebno rdeča

Ko prideš na obisk k Masajem, si vsaj za kakšno uro v drugem svetu. Bojan Peček in Dejan Fujs (oba manj črna na fotografiji) sva ga doživela prvinsko, kot so prvinski Masaji – pleme, ki je imelo nekoč tri četrtine kenijskega ozemlja, zdaj pa so jih potisnili ob vznožje Kilimanjara – tako na kenijski kot tanzanijski strani najvišjega vrha Afrike živi še okrog 80 tisoč Masajev.

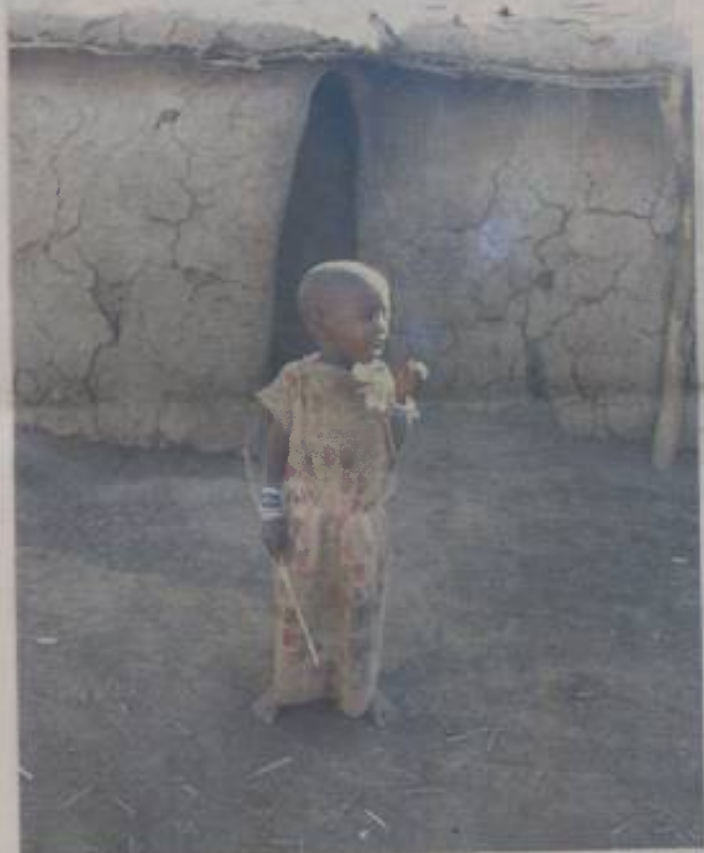
Kenija. Dežela, ki jo po velikosti (in samo tako) lahko primerjamo s Francijo. Je del ekvatorialne, tako imenovane črne Afrike. Okrog 32 milijonov prebivalcev živi v 40 etničnih skupinah oziroma več kot 70 plemenih – dandanes se med sabo ne bojuejo, čeprav odnosi med posamičnimi skupinami niso najboljši. Posebej letos, ko je tudi za afriške razmere nenavadno vroče in suho, tako da v velikem delu dežele ostajajo brez najosnovnejšega – zdrave pitne vode. Za evroameriške turiste so še vedno najatraktivnejši nomadski Masaji, ki ob vznožju mogočnega Kilimanjara pasejo drobnico in lovijo divje živali, čeprav je lov uradno prepovedan.

Če se hoče evropsko oko napasti lepote, bo deležno čudovite, od prahu in vročih sončnih žarkov še posebej rdeče pokrajine, ki so jo uradno razdelili v kar 52 nacionalnih parkov. Tam je mogoče najti vse, o čemer razmišljaš, ko se odpravljaš v Afriko. Neopisljiva je lepota divjih živali, neprecenljiva srečanja z domačini. Ti nimajo praktično ničesar (v materialnem smislu), po drugi strani pa vse – mir, svobodo in sožitje z naravo.

Predpis: v vseh lokalih mora biti fotografija predsednika. Kenija je samostojna od leta 1963, Kibaki pa je za Kenyato in Moi em njen tretji voditelj, ki prihaja iz največjega plemena Kikuyu. Sicer je država članica britanske skupnosti narodov Commonwealth.

Masaji so država v državi – imajo tudi svoje šole, kjer učijo po svojem programu, ne pa takem, kot ga predpisuje država. Masajski učitelji, sicer sin poglavarja Saeia, jih uči tudi angleščine. Prepričali smo se, da učenci, sicer malce umazani od prahu, gladko štejejo vsaj do dvajset!

Živijo v manjatah – »hišah«, zgrajenih iz posušenih kravjih in slonjih iztrebkov. Zanimivost, ki bo razveselila moški svet – graditeljice masajskih vasi so izključno ženske!

Masajke so lepe – in ženske pravijo, da njihovi mošje tudi. Posebej Švicarka Corrine Hofmann, ki se je poročila z mladim bojvnikom in med Masaji preživela nekaj let. Zdaj je spet v Evropi. O svojem masajskem življenju pa je spisala že dve knjižni uspešnici. Sicer pa se Masaji ne morejo poročiti, preden ne ubijejo vsaj enega leva. Koliko bi bilo porok, če bi to veljalo pri nas?

Pomemben vir zaslužka sicer revne države je turizem. Safari (v svahiliju potovanje) je dandanes ogled naravnih lepote, predvsem živalskih. Pomeni, da so namesto pušk v rokah turistov daljnogledi in fotoaparati. Povsem drugače pa je bilo v Hemingwayevih časih, ki je prav v kenijskih nacionalnih parkih užival v pobijanju (oprostite, lovljenju) divjih živali. Prav tu so posneli znameniti film po njegovem romanu – Snega na Kilimanjaru.

ali Je svet z drevesa lepši?

Sicer je afriški ožak vulkanskega izvora, visok je 5.895 m, in ga, podobno kot Triglav, sestavljajo trije vrhovi. A večina Kenijcev z njim ni tako povezanih, kot smo Slovenci so svojo »streho dežele«. Vsaj tisti, s katerimi sva govorila, še nikoli niso bili na vrhu. Predvsem, ker je tam gori premrzlo.

Da so temnopolti ljudje bližje naravi, ni treba posebej navajati. In da plezajo po drevesih (palmah) kot veverice, tudi ne. Ste se že kdaj vprašali, zakaj se radi povzpnejo malo višje? Kaj pa, če je od tam svet vendarle lepši? Velja poskusiti ...

Sicer pa pravijo, da nisi bil na safariju, če nisi videl (včasih ustrelil) »Big five« (velikih pet). Imeli smo srečo, da je naše oko zapazilo vse – slona, nosoroga bivola, leva in leoparda. Pa še kakšno čudovito žival za povrh! Tale znameniti rdeči afriški slon (v nacionalnem parku Tsavo jih je največ na svetu) se je kar pred avtom odločil prečkati cesto. Sicer pa lahko mimogrede srečaš tudi kakšnega simbo – leva!

Prizor iz Mombase, za Durbanom druge afriške luke in prestolnico Nairobijem drugega največjega mesta v Keniji. Le kje je najbolj živo? Seveda na tržnici, kjer lahko (med drugim) kupiš tudi rdeče banane, uvožene iz Zanzibarja.

Materializem in Kenija sta dva pojma. Medtem ko se zahodni svet ubada z vprašanjem sprevrženih vrednot, je v črni Afriki veselje že, če imaš dovolj pitne vode. O elektriki, televizorju, računalniških igrinah ipd. tamkajšnja mladina niti ne sanja. Pa vendar se zdi, da so v blatnjajah (na fotografiji je domačija v vasi Kikambala), v katerih živijo, srečni.

HELP
PROTECT OUR CHILDREN

FROM SEXUAL
EXPLOITATION

KENYA PROMOTES
RESPONSIBLE TOURISM

SEXUAL ACTIVITY WITH CHILDREN IS A CRIME
REPORT TO 999

Zaradi slabe higijene, predvsem pa pomanjkanja vode, je Kenija polna obolenj. Žrtve so predvsem otroci. A bolezni niso edina nadloga, ki jih ogroža – država se namreč bori poroti seksualnemu in siceršnjemu izkoriščanju mladih.

znanih Pomurcev Pén jih je odprl

Rade Bakračević

Prvi letnik na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. Študentko psihologije Melito kakšen mesec potem, ko sta se prvič srečala, se nesmrtno zaljubila in živita še danes ...

Rodil se je leta 1939 v Raški, nekoč v prvi srbski državi (leta 1300), nedaleč od Kraljeva v Srbiji, kjer je končal gimnazijo, nato pa odšel v Slovenijo. Študij metalurgije na ljubljanski univerzi je končal leta 1966, vmes se je poročil z Radgončanko Melito, dobil hčerko Karin – zdaj je predstojnica na Pedagoški fakulteti v Mariboru – in se za stalno naselil v Radencih. Tukaj je naš postavni fant star kakšnih sedemnajst let, ko je bil še aktiven telovadec in član mladinske reprezentance Srbije in se na nekem tekmovanju srečal celo z Mirom Cerarjem. Danes je v pokoju, pravi, da v zasluženem, dela pa še danes sto na uro.

Družinsko srečanje v družinski »vikendici« pod planino Goč v Šumadiji, ob reki Ribnici, v neokrnjeni naravi. Brat, nečaki, soproge, otroci. Stiki so sicer redkejši, vsaj enkrat na leto, so pa toliko pristnejši.

Kot aktiven turistični delavec spremlja vsa dogajanja v svojem kraju. Od začetka se vrti okrog radenskega maratona, saj o njem redno poroča za Sportske novice. Tokrat ga vidimo z najboljšim slovenskim maratoncem Mirkom Vindišem v vlogi novinarja. Njegovo novinarsko delo je pestro in dolgo – novinarsko pero suče že štirideset let.

Rade je častni konzul Kraljeva v Sloveniji. Tokrat v družbi z Ivom Viskovićem, ambasadorjem Srbije in Črne gore v Sloveniji, na zabavi po končani seji Zveze srbskih društev Slovenije, kjer so Radeta izvolili za podpredsednika.

Ali je še kakšno priznanje, ki ga Rade ni dobil? Podpredsednik turistične zveze Slovenije Ivo Gerenčer ob podelitvi priznanja, ki ga je leta 2005 podelil naslovni škof dr. Grmič za vse dobro, kar je Rade naredil v življenju. Takšno priznanje sta dobila še Milan Kučan in redovnica. Isto leto je od države Srbije in Črne gore prejel največje državno priznanje – zlato značko, ki sta mu jo izročila znani pisatelj Ljubivoje Ršumović in minister za diasporo Vojislav Vukčević.

Piknik v Radkersburgu. Avstrijski podjetnik srbskega rodu Mirko Bašić (z brado na fotografiji) povabi vsako leto poslovneže z vsega sveta, ki sodelujejo z njegovo firmo Basic, g. m. b. h. Letos se je piknika udeležil tudi eden najbogatejših Rusov Gena Genadij (na sliki skrajno desno).

Študent čez lužo gre ...

»Vse se je začelo z radiom«

Tokrat vam predstavljamo mlado osebo, lahko bi rekli osebnost, saj je v svojem življenju počel že marsikaj zanimivega. To je Timotej Šooš. 18. maja bo dopolnil 20 let. Rojstni dan bo zanj prav gotovo nekaj posebnega, saj ga bo po celoletnem študiju v sončni Californiji praznoval doma, kamor se bo vrnil v prvi polovici maja. Na neki način je bilo zanj zadnje leto še posebno razburljivo. Zapustil je Slovenijo in se preselil čez lužo, natančneje nekaj kilometrov južno od Los Angelesa, kjer živi v univerzitetnem središču Vanguard University of Southern California.

Kot otrok je bil precej radoveden in nagajiv. Pravi, da je zelo rad hodil v vrtec. Spoprijateljil se je z vsemi. Z otroki pa tudi z vzgojiteljico, kuharico in še kom. Spominja se tudi dogodka, ko je bil star pet let in je v vrtcu z alkoholnim flomastrom na omaro napisal svoje ime. Ko je ponj prišla mama, je skušal podpis zvaliti nanjo in je trdil, da je to naredila na skrivaj sama. Seveda je razočaran ugotovil, da njegov načrt ni imel trdne podlage. »Moje otroštvo je bilo zelo nagajivo, nisem sicer hotel nikomur škoditi, ampak so bile to prej posledice mojega (ne)uspešnega raziskovanja in radovednosti.« Kot vsak otrok se je tudi on rad igral z lego kockami in gradil vse, kar je možno.

»Okolje, ki te obdaja ob najzgodnejšem otroštvu, te izoblikuje.« Tako se poleg staršev spominja še tete Marte, veliko časa pa je preživel tudi s starimi starši. Spominja se tudi časov, ko je sestra Karolina Nina začela hoditi v prvi razred na prvi soboški osemletki. Vedno jo je skrbno pospremil v razred. »Včasih sva se tudi sprla. Sam sem jo razjezil z besedami, ona pa mi je, ker je bila majhna, vrnila z rokami. Bolj ko odrasčava, bolj sva povezana. Dobro se razumeva in si zaupava. Mislim, da je ona tista, ki me od vseh najbolj pogreša.«

Na morju v Vodica

Ko šolske obveznosti še zdaleč ne zadostujejo

Že na začetku osnovne šole je ugotovil, da samo pouk ne bo zadovolji njegove volje do dela. Tako se je vseh osem let ukvarjal tudi s šolsko skupnostjo, od šestega razreda naprej je bil tudi njen predsednik. Aktivno je sodeloval pri nastajanju šolskih glasil, fasciniralo ga je tudi leposlovje. Knjige so ga popeljele v neki drugi svet, v katerega vstopi z branjem in domišljijo. Udeleževal se je tudi mnogih predmetnih tekmovanj in dosegal lepe uspehe (npr. Cankarjevo priznanje za znanje slovenskega jezika). »Na osnovno šolo imam lepe spomine. Spominjam se svoje prve učiteljice Anice Puhane, Suzane Gomboc pa tudi razrednika Ludvika Nemeša. Za moje aktivnosti v šolski skupnosti mi je bila vedno inspiracija Anka Suhadolnik. Ko je postala ravnateljica, smo ji učenci podarili šopek, kar jo je zelo ganilo. Vedno me je spodbujala. Poleg staršev so tudi učitelji tisti, ki te na neki način vzgajajo, in imam občutek, da nekateri to delo res dobro opravljajo.«

Delo na radiu in televiziji

»Vse se je začelo z radiom. Leta 1996 sem začel z vodenjem oddaje Mali radio v paru z Viktorijo. Na začetku pa tudi kasneje mi je s svojimi izkušnjami prijazno pomagala Simona Špindler. Ko se je Viktorija preselila v oddajo Mladi val, sem prevzel pripravo oddaje kot mentor mlajšim sodelavcem. Kasneje sem se ji še sam pridružil pri vodenju Mladega vala. Oddajo sva vodila dve leti in pol. Ko se je Viktorija poslovila, je namesto nje prišla Maja Prettner. Kmalu sem si zaželel svojo oddajo. Urednik Marjan Dora mi je ponudil priložnost in februarja 2004 je bila na sporedu prva mesečna oddaja To sem jaz. Koncept sem zasnoval sam, sčasoma pa sta se mi pridružili še Maja Prettner in Staša Pavlovič. Na Murskem valu sem delal

Timotej Šooš,

študent južnokali-

fornijske univerze

Profesorji delajo eno leto v State Departmentu, eno leto pa učijo. Študiram dve smeri: 1. Communication studies: Political Communication Emphasis (komunikacije - smer politične komunikacije), 2. smer pa je Political Science - International Relations (politologija - mednarodni odnosi). Pri pouku nas je, odvisno od predmetov, do 50. Pri težjih predmetih pa je v skupini največ 25 študentov. Zaključni izpit na koncu semestra je vreden od 20 do 40 odstotkov celotne ocene. Drugo so različne aktivnosti: tedenska poročila, eseji in analize prebranega gradiva, priprava projektov (npr. televizijsko oglaševanje produkta, politična kampanja), tedenski kratki testi itd. 5 odstotkov šteje tudi prisotnost. Če manjka več kot 15 odstotkov predavanj, avtomatsko padeš na izpitu oz. te ima profesor pravico oceniti negativno. Veliko pomeni GPA (Grade Point Average) - končno povprečje študija. Če diplomiraš z 9,9, diplomiraš suma cum laude. To pomeni, da te sprejmejo na podiplomsko izobraževanje kjerkoli. Timotej ima trenutno povprečje 9,97.

Dodaja, da pouk poteka zelo interaktivno, veliko je didaktičnega dela, obiskov različnih organizacij. Način dela je tak, da te prisili, da delaš in se učiš sproti. Tudi odnos profesorjev do študentov je mnogo bolj oseben. Tako ni nič nenavadnega, če dela profesor eno uro na mesec individualno s posameznim študentom.

Kako je biti mlad v Sloveniji in kako v Californiji?

»Bistvena kulturna razlika je že v tem, da ameriška mladina postane samostojna in neodvisna od staršev mnogo prej kot doma.« Po končani srednji šoli so finančno neodvisni in se odselijo od doma. Šolnino plačajo tako, da vzamejo posebno študijsko posojilo, ki ga odplačajo, ko diplomirajo. »Po drugi strani pa se mi zdi, da ostanejo dlje časa otročji. Res je sicer, da sem omejen na študente, v Ameriki pa diplomira 27 odstotkov Američanov, je pa mnogo mladih, ki sploh ne študirajo.« Dodaja, da so ljudje precej odprti glede osebnih zadev. Doslednejši so glede dostopa mladih do cigaret in alkohola. Pred 18. letom nikakor ne moreš kupiti cigaret, pred 21. pa te ne spustijo v noben klub in ti ne postrežejo z alkoholnimi pijačami.

Iztok Štefanec

Maja 2002 v New Yorku na generalni skupščini OZN o otrocih

devet let. Želel sem se poskusiti tudi na televiziji. Takrat sem obiskal urednika otroškega in mladinskega programa RTV SLO Milana Deklevo, ki mi je ponudil delo v mladinski oddaji Enajsta šola. Z delom na Radioteleviziji Slovenija sem prenehal, ko sem postal predsednik Dijaške organizacije Slovenije.

Predsednik slovenskih dijakov

Predsednik šolske dijaške skupnosti na Gimnaziji Murska Sobota je bil v drugem, tretjem in deloma četrtem letniku. Po tem ko je reorganiziral dijaško skupnost na šoli (dijaki so pridobili svoj kabinet, uvedli so nove projekte in izboljšali organiziranost), je pozornost posvetil dijaškemu povezovanju na državnih ravni. Tako je dobil v tretjem letniku enoletni mandat kot predsednik Dijaške organizacije Slovenije.

Z Drnovškom v New York

Z radiom so bile povezane tudi druge stvari. Tako je začel sodelovati tudi z Unicefom. Na osnovno šolo so pripeljali Unicefove krožke in različne akcije zbiranja pomoči za otroke. Decembra leta 1999 sta z Viktorijo na mednarodni dan otrok posnela oddajo Nedeljska kuhinja, ki je zmagala na Unicefovem razpisu za najboljšo mladinsko oddajo v medijih. Njegovo sodelovanje z Unicefom se je sčasoma okrepilo in tako je bil izbran za otroka, ki se bo skupaj s predsednikom vlade 15. septembra 2001 udeležil posebne seje Generalne skupščine Organizacije združenih narodov o otrocih. Nato se je zgodil 11. september 2001 in seja je bila preložena na maj 2002, ko je v New York, kjer je sedež OZN, odpotoval s takratnim predsednikom vlade in sedanjim predsednikom Republike Slovenije dr. Janezom Drnovškom.

Kje pa ti študiraš?

V ZDA, California, Los Angeles

O študiju v tujini je Timotej začel resneje razmišljati sredi tretjega letnika gimnazije. Tako je poleti 2004 v San Franciscu naredil izpit iz angleščine, ki je bil eden od pogojev za vpis na univerzo Vanguard University of Southern California. Aprila 2005 je dobil obvestilo, da so ga sprejeli. »Zdi se mi, da na področju, na katerem študiram, tujina omogoča mnogo boljši način študija. Razen osnovnih predmetov si namreč sam kreiram študij in izbiram vsebine, ki me zanimajo.

Debeli pen

Pridni Gjerkeševi dekleti iz Lipe, sestrici Deja in Daša, sta pen rešili na ta način, da sta vanj zasadili rožice - trobentice in vijolice. S tem sta temelj, ki ga ima vsako drevo, aktualizirali in z barvno paleto rož pritegnili mimoidoče, saj je njihov pen prav pred domačijo. Deja in Daša zatrjujejo, da bosta pen negovali, zalivali in gnojili tudi v največji vročini, ko bo najbolj vroče. Ker je to pač v Lipi, bosta verjetno v prihodnosti vanj zasadili tudi krumplice. V ponos staršem!

B. Z.

Spomin na dr. Klineta

nam je opisal tudi monsinjor Franc Puncer

Podpisani sem postal kmalu po vrnitvi iz dachauskega taborišča župnik v Gornji Radgoni in sem tam deloval 52 let, sedaj sem v domu ostarelih duhovnikov v Mariboru.

Dr. Kline je bil ves čas do prerane smrti zdravnik moje skupnosti, sestre, male nečakinje, gospodinje in naš hišni prijatelj. Med drugim je otroku - predšolski nečakinji, ko je dobila tvor ob izhodu iz danke, za kar bi jo vsak zdravnik poslal v bolnišnico, sam v njeni postelji opravil operacijo, jaz pa sem asistiral s podstavljenim krožnikom. Kako smo mu bili hvaležni, saj bi dete tako jokalo, če bi moralo v bolnišnico. Ta nečakinja je kmalu zatem nevarno zbolela z visoko temperaturo, ki ni in ni pojenjala, štirinajst dni smo kljub njegovemu prizadevanju v grozi trepetali, da nam bo umrla. Končno je prišel, rekoč: Če to ne bo pomagalo, potem ne poznam rešitve. V tistem času se je o antibiotikah samo še govorilo. Mislim, da ga je Kline nekje staknil. Nečakinja je kmalu okrevala in še zdaj živi. Mene in sestro, oba mlada, so kot posledica medvojnih strahot neznansko mučili napadi ledvičnih kamnov. Prišel je sredi noči, mi dal »vodno« injekcijo, grozljivo pekočo v območje ledvice, in bolečine so takoj prenehale. Naslednji dan sem prišel k njemu, spil steklenico slatine, dal mi je še neko injekcijo, in ko sem se z mopedom vračal v Radgono, sem gredoč izločil »velikanski rogati« ledvični kamen.

Dr. Kline je postal lastnik prvega televizijskega aparata v Sloveniji, govorili so, da prej kot predsednik Hrvaške, ki naj bi bil drugi imetnik v Jugoslaviji. Doktor je vsak večer v svojem stanovanju potrpežljivo prenašal radovedne ljudi, ki so množično prihajali gledat to čudo - s takrat še zelo preprostim programom. Tudi jaz sem se enkrat pridružil takemu srečanju.

Zelo stroga strokovna komisija, ki se ukvarja s prijavljenimi ozdravljenji v Lurdu, jih je razmeroma zelo malo priznala kot naravno neozdravljive. Sestra gospe Ingeborg je z materjo obiskala Lurd, in ko so jo dvignili iz lurske vode, je ozdravela. Dr. Klineta, ki je bolnico zdravil po poroki z gospo Ingeborg, so prosili za

izjavo. Bil je v veliki stiski. Jaz sam sem bil v tistih časih zelo zdelan pod strahovlado nepopustljive Ozne. Dr. Kline je zvečer prišel k meni in ostal prek polnoči. Pripovedoval mi je o dogodku, ko je mama z obema hčerkama večerjala skupaj z njim. Tudi bolnica je hrano zaužila, a je med večerjo vstala in šla na WC, doktor pa takoj za njo - to, kar je pravkar pojedla, je šlo skozi prebavni trakt takoj iz nje. On je bil popolnoma prepričan, da ji ni pomoči. In sedaj? Meni ni prišlo na misel, da bi mu prigovarjal, še manj ga silil, naj

Odmevi na legende

sodeluje v takih okoliščinah. Mislim, da je razumel moje mnenje, da se ima pravico v tej zadevi zaviti v molk. Pa ni odšel. Vedno znova je ponavljal svoje prepričanje, da po naravnih zakonih ni mogla ozdraveti. Na pol neodločen je končno odšel. Kadar sta mama in ozdravljena hčerka prišli na obisk h Klinetovim, sta ob nedeljah prihajali k maši v Radgono. Ko sta bili pri nas v župnišču na kosilu, sta prinesli s seboj avstrijski časopis, ki je z datumom prav iste nedelje objavil novico o priznanju tega ozdravljenja kot čudežnega. Bivša bolnica se je kmalu zatem poročila s svojim zdravnikom v Avstriji. Z njegovo pomočjo je napisala in izdala debelo knjigo z naslovom Und ich werde gesund. Meni so jo takoj poslali. Sedaj je nimam pri roki, ker sem večino knjig ob preselitvi pustil v župnišču v Gornji Radgoni. V njej je dobesedno objavljena strokovna Klinetova izjava, po mojem mnenju odločilna za priznanje čudežnega ozdravljenja. Tudi meni je v knjigi posvečeno poglavje z naslovom Der unglaubliche Thomas. V pogovorih sem se namreč delal, kakor da še vedno nisem popolnoma prepričan o čudežu z namenom, da bi temu primeru čimbolj prišel do dna.

Franc Puncer

Ivan Simič

direktor Davčne uprave Republike Slovenije

Mnogi morda ne veste, da je prvi mož Davčne uprave Slovenije Ivan Simič naše gore list, rojen pri Gradu na Goričkem. Takrat, leta 1959, se mu še sanjalo ni, podobno kot tudi ne njegovim staršem, da se bo nekoč ukvarjal s financami. Nasprotno – kot vsi otroci se je rad podil za žogo in s prijatelji raziskoval skrivnostne ruševine največje graščine na Slovenskem. Pozneje ga je začelo zanimati vse, kar leti – posebej letala. Ko je bil star enajst let, so se preselili v Beltince, kjer starši živijo še danes. Ljubezen do letenja je želel udejanjiti v vojaški pilotski šoli, ki je bila takrat v bosanskohercegovskem Mostarju. Gimnazijo je končal, nato pa se je vrnil v Slovenijo. Po končani višji upravni šoli v Mariboru je bil dve leti zaposlen na Upravi za notranje zadeve v Murski Soboti in Ljubljani, kjer se je odločil za nadaljevanje študija, in sicer na Pravni fakulteti. Tam je leta 1986 tudi diplomiral. Ker je bil ves čas tudi športnik, je študiral tudi na Fakulteti za šport, ki jo je skoraj končal. Skoraj pomeni, da mu ob enem izpitu manjka le še diploma. Poklicno kariero je nadaljeval v Iskri, nato pa se je odločil za zasebnštvo – odprl je pisarno za davčno svetovanje SIMIČ & PARTNERJI. Po sedemnajstih letih je to ena najuglednejših tovrstnih slovenskih ustanov. Poleg tega je bil sedem let predsednik Društva davčnih svetovalcev Slovenije. V tem času končuje magistrski študij prava na mariborski Pravni fakulteti. Iz časov, ko je bil uspešni davčni svetovalec, se ga gotovo spomnite iz

To je on

Zgodba z naslovnice

številnih javnih, predvsem televizijskih nastopov, ko je sodeloval v mnogih oddajah, ki so govorile o davčnem sistemu. Bil je tudi direktor Davčnega raziskovalnega inštituta v Mariboru in Davčnega izobraževalnega inštituta v Ljubljani.

Kot rečeno, je Ivan Simič tudi goreč športnik. Ko bil mlajši, se je ukvarjal z roketom, nato pa dve leti z atletiko. Končno se je zapisal nogometu, saj je bil v 80. letih med vratarji, ki so branili v takratni SNL – Slovenski nogometni ligi. Nastopal je za Ilirijo, Muro in Medvode. Nogometno je še vedno aktiven, čeprav ne več med vratnicama – pač pa je predsednik ljubljanske Medobčinske nogometne zveze in član izvršnega odbora Nogometne zveze Slovenije. Pot ga seveda večkrat zanese v domače kraje, če ne drugače, ko spremlja oba sinova na nogometnih tekmah s prekmurskimi klubi. Mlajši, 14-letni Jon, in tri leta starejši Gal namreč igrata pri ljubljanskem klubu Factor. Z družino živi v Smledniku pri Ljubljani, prav od tam (iz prestolnice namreč) pa prihaja tudi njegova družica Jana.

Ivan Simič je od nedavnega direktor Davčne uprave Republike Slovenije, in če mislite, da boste imeli zaradi njega kot Pomurci protekcijo pri davčni napovedi, se motite – gre namreč za resen posel. Čeprav Ivan dodaja, da je treba davčni sistem poenostaviti in ga približati tako imenovanim malim ljudem. Upajmo, da mu bo to v njegovem mandatu res uspelo!

Zgodbe

ki jih piše življenje

Anica Zelko

Življenjske zgodbe ljudi našega okolja, zlasti tistih starejših, so si v mnogih okoliščinah podobne: rojstvo v majhni ali večji vasi, starši, ki jih je zaznamovalo delo na zemlji, veliko otrok in malo denarja in nato za vsakega trd boj za obstanek, ki je redkokdaj omogočal nadaljnje šolanje – pa vendar, večina jih je uspela, našla delo, si ustvarila družino, vzgajala otroke, doživela veliko hudega in lepega in zdaj se veseli vnukov. Življenje jih je sukalo in kovalo in izkazalo se je, da niso steklo, ampak jeklo – prožno in vzdržljivo.

Vse to in še več velja za Anico Zelko, ljudsko pisateljico iz Ljutomeru, ki je svoje življenje v slogu Župančičevega verza *kuj me, življenje, kuj* že zgodaj vzela v svoje roke, čeprav še danes ne ve, ali je bilo to dobro ali slabo. Vsekakor je bilo težko, včasih tudi osrečujoče. Največ sreče in veselja ji je dalo materinstvo, v jeseni življenja pa poseben dar, s katerim zna spraviti svoje misli na papir. Doslej je izdala tri knjige: Razburkani valovi življenja, Prlekija v zgodbah in Potovanje. Vse so doživele predstavitve v različnih krajih in naletele na dober odmev pri bralcih. Anica pa v njih seveda piše o

svojem nenavadnem življenjskem potovanju, o razpetosti med domovino in tujino, značilni za toliko naših ljudi, ki so zaradi revščine morali v svet s trebuhom za kruhom.

Anica Zelko se je rodila leta 1925 v številni kmečki družini v Cezanjevcih. Njeno otroštvo je zaznamovalo težko delo na kmetiji in zgodnja izguba očeta, ki ga je imela zelo rada in njegove smrti dolgo ni mogla preboleti. Njena mladost je potekala še huje, v znamenju druge svetovne vojne in ob prisilnem delu, na katero je okupatorska oblast pošiljala mlade ljudi. V Gradcu je zmogla toliko poguma, da je celo pobegnila, a doma so jo spet našli, vendar je tokrat lahko delala v domačem kraju.

Po osvoboditvi je rodila nezakonsko hčer Sonjo, in ker jo je dala krstiti, je izgubila službo v kmetijski zadrugi, saj so jo pred tem sprejeli v komunistično partijo. Po tistem se je res začel boj za obstanek, delala je kot dninarica pri kmetih, da sta imeli vsaj hrano. In ker tako ni več šlo dalje, se je kot še mnogi drugi leta 1953 odločila in skupaj z neko znanko odšla na delo v Francijo. Hčerko pa je na žalost morala pustiti doma pri materi. V Franciji je nekaj let opravljala izjemno težka dela na različnih kmečkih posestvih, kjer so delavce izrabili do zadnje moči in jih tudi na vse mogoče načine poniževali, o čemer lahko beremo v njeni knjigi Potovanje. Ta odnos posebno kaže

Anico Zelko velikokrat vabijo, da predstavi katero od svojih knjig.

zgodbica o tem, kako je njena gospodinja ob neki priložnosti prinesla kup zavrženih in obrabljenih oblek in hotela, naj jih Anica kupi, ona pa je mislila, da jih bo dobila v dar. Sama o tem pravi takole: »Nekaj let sem živela tudi v tujini, pa res ni vedno šlo tako, kot sem si to želela ali predstavljala. Nekateri imajo napačne predstave o tujini. Mislijo, da delaš malo, zaslužiš pa veliko denarja. Pa je ravno obratno. Nekateri naši zdomci pridejo domov in se bahajo, češ mi imamo vsega. Da, tudi to so napačne predstave. Kdor tujine ni okusil, ne razume. Garati moraš za skromen zaslužek, komaj za preživetje, nič ti ni podarjeno. Ne delaš le 8 ur, pač pa 16 ur in več.»

Vendar se ji je življenje le nekoliko izboljšalo, ko je dobila delo v veliki pekarni in slaščičarni v znamenitem mestu Lisieux, rojstnem kraju priljubljene ljudske svetnice svete Terezije Deteta Jezusa. A tudi tu je bilo treba delati od jutra do večera.

Anica si je v Franciji ustvarila tudi družino, poročila pa se je z zdomcem, prav tako Slovencem, in dobila sta sinova Petra in Danijela. Zaživeli so družinsko življenje in končno jo lahko pripeljala k sebi tudi hčerko Sonjo. Z možem sta delala in hranila denar, saj sta ves čas mislila na vrnitev v domovino. To se je zgodilo leta 1968. Vrnili

Lepota srca

Moj Bog,
V mojem srcu
Je tvoja podoba,
Lepota, milina in usmiljenje
Iz nje mi žari.
Ti bodi vedno ob meni,
Podoba se tvoja
Naj nikoli ne izgubi.
Ob smrti me sprejmi,
Naj se mi duša
Ne pogubi.

so se na njen dom v Cezanjevce in začeli graditi hišo v Ljutomeru. Tudi doma ni šlo brez težav. Težko je bilo dobiti službo, spet je bilo treba delati in se truditi, življenje spet ni prizanašalo. Anica je ovdovela in ostala sama s sinovoma, hčerka Sonja je namreč ostala v Franciji in si ustvarila lastno življenjsko pot – sedaj je tudi že sama babica.

Življenje pa, naj bo srečno ali nesrečno, se hitro odvrti in tudi za Anico je prišla zrela doba in z njo so se začele bolezni: prometna nesreča, sladkorna bolezen, dva infarkta pa še kaj. Anica pa se je ob vsem tem spet izkazala za »jekleno«. Ljubezen do življenja in močna volja sta premagali vse. Ob tem ji je bila gotovo v veliko pomoč tudi njena sposobnost, da dogodke svojega življenja prelije na papir. Vse življenje si je kaj zapisovala, v kakšen zvezek, na list papirja, a nikoli ni mislila, da bo izdajala knjige. K temu so jo nagovorili prijatelji, predvsem pa sin Danijel. Leta 1997 se je vključila v literarno društvo Likus iz Maribora, nato pa še v literarni krožek Društva upokojenecv Ljutomer. In kmalu nato so druga za drugo izšle tri knjige. Ni pa to edina Aničina dejavnost. Že leta deluje pri župnijski Karitas in poje pri cerkvenem pevskem zboru. Preostali čas porabi za gospodinjstva dela, za rože, za vrt in seveda za svoje tri vnučke, v Franciji pa ima že pravnuke in obiskov hčerkinine družine se vedno veseli. Tudi kakšno knjigo bi še izdala, kaj napisati ni problem, pravi, a težko je knjigo izdati – zanje je to postalo predrago, sponzorje pa je težko dobiti. Sklepamo pa lahko, da je

Anica z vnučkom Sandijem

Kdo pa so ti mladi fantje?

Dobrovničani z mopedi na tekmo

Nogomet v Prekmurju ima zelo dolgo tradicijo. Nekoč je bil nogomet šport, s katerim so se ukvarjali fantje, ko so pasli krave. Namesto žog iz usnja so imeli žoge iz kravjih dlak, ki so si jih naredili sami.

Prvi nogometni klub je bil ustanovljen v Lendavi, takrat imenovani Dolnja Lendava, 11. maja 1903. V lendavskem časopisu iz tistega obdobja sem prebral članek, ki navaja ustanovitev tega društva, in sicer v madžarščini. Objavljamo odlomek v slovenščini: »Nogomet. 11. maja je bil ustanovni občni zbor dolnjelendavskega nogometnega društva. Udeležilo se ga je veliko zainteresiranih, ki jih je s pozdravnim govorom navdušil Emil Pollak. Hkrati je predstavil tudi cilje društva, ki morajo mladim omogočiti telesno vzgojo, povezano z zabavo. V nadaljevanju je po dnevnem redu sledila izvolitev vodstva društva. Za častnega predsednika so med vzkliki navdušenja izvolili g. odvetnika Mihalya Hajosa, za predsednika pa g. Emila Pollaka.«

Seveda igralci nogometa niso igrali za denar, ampak jim je bilo v zadovoljstvo le druženje, veseli pa so bili, da so po končani tekmi dobili sendvič. Nogometne klube so začeli ustanavljati tudi v drugih krajih, v Beltincih, Murski Soboti, v Dobrovniku, kjer so po pripovedovanju nogomet igrali že v dvajsetih letih prejšnjega stoletja na lokaciji blizu gramoznice ali, kot so jo domačini imenovali, *kamenšnice*, madžarsko *bagerlyuk*. Z žogo iz usnja so začeli igrati leta

Leta 1964 so se dobrovniški fantje s svojimi mopedi odpravili na nogometno tekmo v Puconce. (Fotografija v lasti Jožeta in Atile Kovacs.) Na fotografiji so od leve proti desni: Istvan Kovacs, Pišta Turza, Jozse Šipoš - Nagy, Feri Solarič, Pišti Raj, Pišti Horvath, Laci Kovacs in Janoš Szomi.

potovanje končalo

Anica pri dvajsetih - leta 1944

1941. Usnjeno žogo je iz Budimpešte v Dobrovnik prinesel Jožef Kračič, ki je v madžarski prestolnici služil vojaški rok. Leta 1943 je bilo v Dobrovniku na parceli na območju med današnjo piščančjo farmo in domačijo družine Bot prvo uradno srečanje nogometne tekme med domačimi nogometaši in madžarskim moštvom Maħor iz Zalaegerszga, ki je takrat teknovalo v tretji madžarski nogometni ligi.

Po drugi svetovni vojni je zanimanje za nogomet v Dobrovniku močno naraslo, zato je prišlo leta 1947 do ustanovitve nogometnega društva. Pobudnik za ustanovitev je bil Jakab Pretner, ki je kupil tudi prvo športno opremo za domače igralce. Dobrovničani so igrali z nogometnimi klubi iz Prekmurja, in sicer na začetku še na bilo uradnih ligaških tekmovanj in klubi so med sabo igrali prijateljska srečanja. Uradno ligaško tekmovanje se je začelo leta 1956. Tega leta so v Dobrovniku dobili prvo nogometno igrišče, ki je bilo na ozemlju nekdanjega starega pokopališča, ob cesti proti Kobilju. Že naslednje leto so zgradili slačilnico. Leta 1959 so začeli z gradnjo klubskih prostorov, ki so bili leta 1960 tudi zgrajeni. Do leta 1970 so dobrovniški nogometaši nastopali na tem igrišču, potem pa so se preselili na lokacijo k osnovni šoli, kjer igrajo še danes.

Zanimanje za nogomet na obeh bregovih Mure je spodbudilo murskosoboško nogometno podvezo, da je ustanovila Pomursko nogometno ligo. Prva prvenstvena sezona v Pomurski ligi je bila v letih 1960/61. Moštvo Dobrovnika je med desetimi ekipami zasedlo 8. mesto. Leta 1962 se je NK Dobrovnik preimenoval v NK Brazda Dobrovnik in je pod tem imenom teknoval vse do sezone 1968-1969.

Glede na to, da so Dobrovničani v sezoni 1982-1983 uspeli priti v Pomursko nogometno ligo, se je takratno vodstvo kluba odločilo za gradnjo novih klubskih prostorov. Dela so bila končana septembra 1983. Leta 1988 so igrišče tudi uradno potrdili, leta 1996 pa je bila okrog njega narejena ograja. V letu 1997 je tekla akcija posodobitve oziroma obnove prostorov s slačilnicami.

Nogometni klubi so za druženje ljudi veliko prispevali, saj se je na nogometnih tekmah zbiralo veliko ljudi, ki so hoteli biti na navijaškemu »spektaklu« v svojem kraju. To je bila priložnost, da so se fantje odpravili v drugo vas in se pred dekleti iz druge vasi v 40. in 50. letih prejšnjega stoletja postavljali s kolesi, v 60. in 70. z mopedi, v 80. in 90. pa z avtomobili.

Bojan Zadravec

Slovenci pravijo, ka je april muhasti mesec. Pa lekar se tak vó vijdi, ka je eno par tej muh na naše preignje prejk prišlo. Najboukša finta je ka so se začali že sami med sebof svajuvati. Predsednik državnovnega zbora gospod Cukjati je že skoro na roubi žifčnoga zloma. Na getra njemi ideta dva njegoviva podpredsednika Pavliha pa Peče. Kar prej trnok božno od njega gUčijta, da ga poleg nega. Pa bi jiva trbelo zamenjati. A tak? Ka njin je direktorof sfalilo? Pa do se zaj že sami med sebof vó minjavali? Mijslin, ka je cejla nevola f primki predsednika državnoga zbora. En je ma preveč. CUK(J)ATI. Če bi ga nej mel bi se nej telko med sebof cuk(j)ali.

Jankovič se vrača. Tou je bijla glavna vejst v eton miječen meseci. Pa so tržili Merkator. Pa nej komikoli. Altima se firmi pravi. S Kajmanski otokof. Pod touf Kajmanskof zastavof pa sidijo od kajmaka siti srbski biznismeni. Pa davlejo za delnico 3 durde več kak sta lani za njou doubila KAD pa SOD. No če se ge s toga kaj razmin? Malo vünja se tou fkuiper. Pa naj njin. Ge od toga tak nika neman. Najbolji komšija ali najboljši sosed? Te ka odijo kupuvat v Merkatorove baute, pa tou rejsan ne briga.

Janša pa Pahor sta se združila. Združitev je bijla trnok sladka. Na slikaj se tak smigeta eden drugomi, ka je že se sumljivo ka sta kakšiva redniva partnera. Samo nej, partnerstvo za razvoj je razlog tomi smeji. Meni je nika nej jasno. Minister za razvoj, je odstopo. Njegov v.d. se nika ne čuje. Zaj pa te še partnerstvo za razvoj. Ka pa reforme. Ka ji nede? Prefriško njin čas letij. Nekši so šušlavi. Pomali de dve leti, ka so si se ka so je ščeli zamenjali. Od reform je pa samo dosta guča, pa nika drugoga.

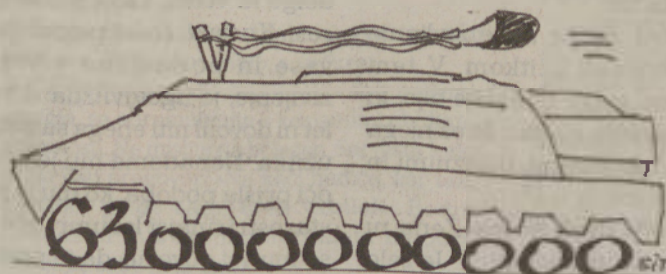
V gesen pa drugja pesem. Ka mo pa se poslujšali. Kakše se kandidate mo meli za župane. Pa sakši de mel v plani razvoj občine. Aha tu smo! Vlada de razvoj Slovenije prepistila županon. Ka enoga Damijana, meli mo več več 200 Damijanof. Te pa de vidla Evropa. Nemci že trepečejo za svojo avtomobilsko industrijo.

Ja ka ne pozabin. Eto san mogo trijkrat prešteti, ka san te komaj razmo. Nej tak dugo nazaj je slavna slovenska vojska dala posodobiti tanke T55M. Za 12 milijard tolarof. Pa so mijmo strelili, si tej tanki - slovenski. NATO-ji se tej tanki nika ne vijdi. Slovenija nujno nuca 135 oklepnikov na 8 potačof. 8? Ja 8. Slovenci sami delamo Valuke na 6 potačof. NATO pravi 8. Tej so pa nej glij fal. Sej 135 oklepnikov de koštalo 63 milijarde, dobro ste prešteli 63 milijarde tolarof. Se za našo varnost. Ka mo lejko v meri spali. Brez bojazni, ka sta nan Lichtenstein ali pa Luxembourg napovedala vojno. Ste si preračunali kelko je tou bolnic pa nujno potrebne medicinske opreme (brez operacijski miz). Preci nej. Ka na tou pravijo predsednik pa še nišče ne vej.

Slovenskomi turizmi se obetajo boukši časi. STO slovenska turistična organizacija de na CNN oglaševala skoro za milijon dolarof. Kak pr sakšoj slovenskoj stvari se je zaplelo. Že napravljeni oglas, so zamenjali. Namesto rožic so dali notri slovensko zastavo. Ka je v Evropi bar 5-6 podobni zastav, pa nika nikoga ne briga. Slovensko tak si poznajo. Če ste se še nej odločili kama te šli na dopust, te se zaj friško. Ka doma f Sloveniji tak nede mesta. Si ka

do te milijonski oglas na CNN-i vidli do ščeli tisti moment odkriti, ka se po touf zastavof skrivle.

P.S. Prvi maj je inda bil praznik dela. Zaj je pa dela prost dan.

VANAK

Bea Baboš Logar

njeno življenje kljub bolezni in skrbem lepo. Tudi zato, ker ima trdno oporo v veri in življenjskih načelih, ki se jih je držala skozi življenje: »Spoznala sem, da v življenju največ pomeni, če si pošten, dober in znaš spoštovati tudi ljudi okoli sebe ter jim pomagati v stiski. Torej pomagati otrokom, starcem in invalidom, nemočnim in tistim, ki so v duševni ali materialni stiski.«

Svet
digitalnih
tehnologij

Nov multi- medijski predvajalnik

Računalniški programi za predvajanje multimedijских vsebin postajajo vse pomembnejši. Njihove zmožnosti niso omejene več samo na predvajanje, ampak postajajo kar nekakšni multimedijški večfunkcijski sistemi. Uveljavilo se jih je že kar nekaj. Eden bolj razširjenih je Microsoftov Windows Media Player (WMP), ki je bil zaradi svoje (pre)tesne povezave z operacijskim sistemom tarča mnogih polemik. Prihaja v svoji novi 11. izdaji in prinaša kar nekaj novih funkcionalnosti.

WMP 11 bo del prihajajočega novega operacijskega sistema Windows Vista konec tega oz. v začetku naslednjega leta. Zaradi evropske zakonodaje bodo Windowsi Vista v Evropi morali biti na voljo v različici z WMP 11 in brez njega. Za Windowse XP bo ta na voljo že junija. Vendar naj ne bi vseboval vseh lastnosti verzije v Windowsih Vista. Trenutna verzija 10 je na trgu že od septembra 2004. Bill Gates je novo verzijo januarja predstavil na sejmu CES v Las Vegasu.

Novi WMP naj bi vseboval storitev URGE, ki omogoča ljubiteljem glasbe dostop do velike količine glasbenih datotek in novic iz sveta glasbe. Skupaj z MTV-jem bo na voljo tudi precej glasbenih videov in internetnih radijskih postaj v živo. Na uradni spletni strani še ni kaj dosti informacij, vseeno pa je le-te z nekaj raziskovanja mogoče najti.

Najopaznejša sprememba je vsekakor predelan uporabniški vmesnik z novimi gumbi in prikazom vsebine. Poudarek je na enostavnejši uporabi in boljši preglednosti kot pa na kopičenju funkcij, čeprav jih je še vedno precej. Vsak tip datotek ima sedaj svoj ločen pogled z namensko funkcionalnostjo. Izboljšana je tudi osebna glasbena knjižnica, ki omogoča lažje urejanje multimedijских datotek. Pri vsaki glasbeni datoteki se lahko prikaže tudi slika albuma, kar precej olajša pregled pri večji količini glasbe. S pomočjo storitve »Instant Search« je možno preprosto iskanje glasbe. To deluje tako, da se ob postopnem vpisovanju imena nabor najdene glasbe sproti zožuje.

Posodobljena naj bi bila tudi zmožnost zajemanja zvoka z glasbenih cdjev v datoteke tipa mp3, wma, wav in podobne (»ripanje«). Enako velja za sinhronizacijo datotek z različnimi prenosnimi napravami, kot so predvajalniki mp3, dlančniki in

drugi (»Multi-PC Sync«). Možna bo tudi sinhronizacija po omrežju. Tako imamo lahko isto multimedijško zbirko na več mestih. Seveda bomo na ta način lahko svoje datoteke tudi izmenjevali z drugimi. Funkcija »Reverse Sync« bo omogočila prenos vsebine, posnete na prenosnih napravah (zvok, slike, video), nazaj v knjižnico na računalniku. Za večje udobje bo poskrbela funkcija »Shuffle-Sync«, ki bo preverila prostor na prenosni napravi in ga napolnila z nam najljubšimi glasbenimi datotekami. Povečalo se je tudi število naprav, združljivih z WMP (»PlayForSure«). Ob priklopu takšne naprave jo WMP sam zazna in prikaže preostali prostor ter možnosti komunikacije in sinhronizacije.

WMP 11 bo vseboval tudi premiero. Sicer le z Windowsi Vista. Ti bodo namreč prvi operacijski sistem Windows, ki bo že vseboval dekodirnik za predvajanje medijev DVD. Na ta način bo možno s pomočjo WMP 11 takoj predvajati DVD-je. Pri Windowsih XP je bilo treba poleg WMP 10 posebej namestiti še ta dekodirnik.

Na dosedanjih testiranjih se je novi WMP 11 izkazal tudi za precej zanesljivejšega in stabilnejšega kot predhodnik. Veliko število glasbenih datotek je predvajal brez napak. Enako velja tudi za iskanje glasbe, kjer je našel že ob delnem vpisu imena glasbe ustrezne zadetke. Enako lahko povemo za hitrost delovanja.

Nekatere od naštetih lastnosti smo že lahko srečali v konkurenčnih produktih. WMP bo v svoji novi preobleki in funkcionalnosti precej močan konkurent. Predvsem Appleovemu programu iTunes. Zagotovo pa, kot vedno, konkurenca ne bo počivala in le čakamo lahko na njen odgovor.

Dr. Matej Gomboši

Z našega štedilnika

Beluši z lešnikovo omako

800 g belušev, sol, sladkor, žlička masla

Za omako: 100 g lešnikov, 80 g šalotke, 3 cl olja, 15 cl belega vina, 25 cl sladke smetane, 5 cl kisle smetane, sol, poper

Beluše operemo, olupimo, damo v kozico, zalijemo z vodo, solimo, sladkamo in dodamo maslo. Kuhamo približno 10 minut, odvisno od debeline belušev. Nato beluše zložimo na krožnik in prelijemo z lešnikovo omako.

Omaka: Lešnike sesekljamo. Šalotko narežemo na drobne kocke in na vročem olju prepražimo. Dodamo lešnike, malo zarumenimo, zalijemo z vinom in dobro prevremo. Odstavimo z grelne plošče in ohladimo. Dodamo stepeno sladko smetano in kisloto smetano, začínimo in narahlo premešamo.

Postrvji file s kumaricami in koprovo omako

400 g postrvjega fileja, sol, poper, limonin sok, 600 g kumaric, 90 g masla, sol, koper, drobnjak, 400 g krompirja

Za koprovo omako: 40 cl sladke smetane, 80 g masla, 2 rumenjaka, koper, sol, poper

Kumarice narežemo na rezance in jih na maslu malo opečemo ter začínimo. Postrvji file rahlo potolčemo, solimo, popramo in pokapamo z limoninim sokom. File obložimo s polovico kumaric in zvijemo. Damo v pomaščen pekač in pečemo v pečici 15 minut pri 170 °C.

Ostanku kumaric primešamo na kocke narezan krompir, ki nam bo za prilogo. Poleg ponudimo koprovo omako.

Priprava omake: Maslo v ponvi segrejemo in dodamo smetano, v kateri smo razžvrkljali rumenjaka ter začínili s soljo, poprom in koprom. Na majhnem ognju z metlico mešamo toliko časa, da se omaka zgosti.

Njoki s koprivami

700 g krompirja, 180 g moke, 2 jajci, 60 g koprivinih listov, muškatni oreh, sol

Krompir skuhamo, odcedimo in olupimo. Pretlačimo in dodamo blanširane in odcejene liste kopriv, ki smo jih prej drobno sesekljali. Razžvrkljamo jajce, dodamo muškatni oreh in sol. Vse skupaj zamesimo v gladko testo. Nato testo damo na pomo-kano desko, naredimo za prst debel svaljek in ga razrežemo na približno 3 cm dolge njoke. Njoke kuhamo v slani vodi 7 minut, nato jih s toplo vodo splahnemo in odcedimo.

V ponvi segrejemo maslo, dodamo smetano, začínimo in prevremo. V tem smetanovem pripravku povaljamo njoke in takoj vroče postrežemo.

Branko Časar,
kuharski mojster
v gostilni Pri
Lovenjaku v Polani

Berivka s sadjem

300 g berivke, 120 g pomaranč, 180 g jabolk, vejica poprove mete, 20 cl navadnega jogurta, 20 g sladkorja, 3 cl limoninega soka, 2 cl olja

Berivko operemo, jabolka in pomarančo narežemo na kocke. Premešamo ter prelijemo s prelivom, ki smo ga pripravili iz jogurta, sladkorja, limoninega soka in olja. Po vrhu potrosimo sesekljano poprovo meto.

Jabolčne tortice s kavnim prelivom

300 g olupljenih jabolk, 1 cl limoninega soka, 60 g sladkorja v prahu, 18 cl navadnega jogurta, 30 g želatine, 5 cl vode, 18 cl sladke smetane

Za preliv: 10 cl kuhane turške kave, 30 g sladkorja, 5 cl sladke smetane, 5 g škrobne moke

O olupljena jabolka drobno naribamo, dodamo limonin sok in sladkor v prahu. Vse skupaj dobro premešamo, dodamo jogurt, v vodi raztopljeno želatino in stepeno sladko smetano. Narahlo premešamo. Modelčke za sladice v obliki tortic v hladni vodi splahnemo, napolnimo z jabolčno maso in shranimo na hladnem 3 do 4 ure. Nato modelčke do roba potopimo v toplo vodo, da tortice odstopijo od sten modela. Zvrnemo jih na krožnik in prelijemo s kavnim prelivom ter poljubno dekoriramo.

Priprava preliva: Kavno zavremo, dodamo sladkor in sladko smetano, v kateri smo razmešali škrobno moko. Z metlico gladko razmešamo, prevremo in ohladimo.

»Biti vesel, da si živ, ni nikakršen greh.«

Bruce Springsteen

Po besedah dr. Cherie Carter Scott je užitek manifestacija veselja in naše telo nas uči užitka ob pomoči petih čutov. Kadar uživamo ob kakršnem koli spontanem vedenju ali telesnemu občutju, ki odklepa veselje, ki tiči v nas, v svoji zavesti ustvarjamo prostor za užitek.

Zavedati se moramo, da je naše telo eden od največjih virov užitka, če povsem odpremo pet čutov in doživljamo naravni čudež tega, da smo živi. Užitek nam lahko pričarajo pogled na našega otroka, barvitost sončnega zahoda, veličastna hrana, pogovor s partnerjem ali nekaj povsem drugega. Skrivnost uživanja je le v tem, da v svojem življenju naredimo zanj prostor in čas.

Različni ljudje si dovoljujejo različno veliko užitkov. Nekateri so tako zaposleni, da na užitek gledajo kot na razkošje in zanj preprosto nimajo časa. Zato je njihova količina doživetega veselja enaka nič.

Ne smemo pozabiti na dejstvo, da bo naše življenje bistveno slabše, če se bomo odrekli užitkom. V tem primeru postane življenje prazno, votlo. Užitek je olje, ki naš mehanizem naoli, da življenje teče gladko. Brez njega se spoprijemamo z negativnimi izkušnjami, boleznimi in drugimi nevšečnostmi.

Branko je poročen moški in oče dveh hčera. Žena ni zaposlena, sam pa dela ko zavarovalni zastopnik. Je zelo

Užitek

resen, predan delu in izpolnjevanju družinskih obveznosti. Za vratom mu visita služba in pehanje za čim večjim zaslužkom, skrb za poravnavanje vseh stroškov, starševska obveznost in tudi nenehna pomoč bolnima ženinima staršema. V takšnih okoliščinah ne najde časa, ki bi ga trčil za zabavo. Zato ga vedno bolj prežema globoko nezadovoljstvo, za katerega dolgo ni vedel, kako naj se ga reši. Ko se je začel poglobljati vase in posledično v svoje življenje, je ugotovil, da si več let ni dovolil niti enega samega užitka. Nenadoma mu je pred oči prišla podoba, ko mu je pri starosti trinajst let umrl oče in so mu vsi govorili, da je postal

glava družine. Branko se je tistega dne iz brezskrbnega dečka preobrazil v zrelega, odgovornega mladega moža. Enkrat, po dolgem prepričevanju sodelavca, se je z njim po službi odpravil na kavo. Sodelavec je bil dobro razpoložen in je stresal šale kot za stavo. Naenkrat se je Branko začel smejeti in to od vsega srca. Odklenil je svojo

notranjo skrinjico in spustil svoje veselje na plano.

Uživajte in to počnite pogosto, saj bo to prineslo vedrost vašemu srcu in preobrazbo vaši duši.

Mag. Simona
Šarotar Žižek

Kako izbirati poletne barve?

Z barvami živimo lepše, a njihov izbor v oblačenju ni vedno enostaven. Vsaka barva ima v različnih kulturah različen pomen. Je tudi združba različnih kompliciranih moralnih sporočil. Spomnimo se nedolžno bele, mrtvaško črne, seksi rdeče. Barva je povezana tudi z regijo.

Vijoličaste rožice na zeleni osnovi bodo zame vedno prelepi »prekmurski« vzorec; take je nosila moja stara mama na predpasniku in taka je moja individualna percepcija vijoličaste in zelene. Vsak od nas ima prav gotovo svoje najlepše odtenke, skrite v prav posebne zgodbe. Ne glede na to, kdaj so se nam določene barve približale na

prav poseben način, jih vnašamo v garderobo, kar se da previdno.

Nevtrali

Poleti se oblačimo svetleje, ker nas svetlejši toni povečajo, obratno nas temni toni pomanjšujejo. Kje je meja barvitosti? Če se odlično počutimo v mavričnih barvah, a jih vseeno ne znamo mešati kot pravi alkimisti, vnašajmo barvo najprej v dokaj nevtralnno barvno paletto oblačil. Osnova naj nam bodo črna, bela, siva, mornarsko modra in bež.

Garderoba tako ne bo ena sama težka šifra, ampak lažja križanka, ki jo bomo z veseljem reševali.

Bež

Svetla bež barva obstaja v tisoč in eni različici. Njeni odtenki nas nikakor ne ožajo, a našemu videzu dajejo elegantnejšo noto. Za športen videz ni nujno le dodati čiste živahne barve, temveč je dovolj že drugačna struktura v pletenini. Na odtenkih peska pa se bodo lepo svetile predvsem perle, zlata kovina in školj-kasti nakit. Srebru se raje izogibajmo. Če ne maramo nakita, se lahko ovratimo z ruto, ki bo prav tako lepo zaokrožila našo novo poletno podobo.

Tatjana Kalamar Morales

Na lekarniški tehcnici

Zdravljenje bolečega žrela

Večino bolečega žrela povzročijo virusne okužbe, ki se pozdravijo brez zdravlil. Kar 90 odstotkov bolnikov si opomore v tednu dni po pojavu simptomov. V lekarnah je na voljo precej zdravlil za odpravo neugodja in bolečine, ki spremljata okužbo. Lokalno delujoče pastile imajo blažilni učinek. Vsebujejo sicer sestavine z razkuževalnimi lastnostmi, a pri virusni okužbi je njihova glavna korist, da ovlažijo žrelo. Nekatere pastile vsebujejo tudi lokalni anestetik ali protivnetno učinkovino za blažitev bolečin v žrelu. Nedavna sistematična raziskava je pokazala, da so enostavni analgetiki za notranjo rabo, denimo paracetamol, acetilsalicična kislina in ibuprofen, ob ustreznem odmerjanju zelo učinkoviti pri odpravi bolečine v žrelu. Bolniki naj bi stopili k zdravniku, če po tednu dni žrelo še vedno boli.

Praktični nasveti

Sladkorni bolniki. Zanje so priporočljive ustne vode in tekočine za izpiranje ust. Na voljo so tudi pastile brez sladkorja, a vsebnost sladkorja pri kratkotrajni uporabi ni zelo pomembna.

Ustne vode in tekočine za izpiranje ust. Po uporabi jih je treba izpljuniti. Potencialna toksičnost teh izdelkov je majhna in ni pričakovati težav pri užitju manjših količin. Treba je

upoštevati navodilo proizvajalca, ali se naj uporabijo v razredčeni ali nerazredčeni obliki.

Pomembni opozorili. Pastile z benzokainom včasih povzročijo preobčutljivostno reakcijo. Pastile z vsebovanim jodom niso primerne v nosečnosti zaradi neželenega vpliva joda na ščitnico plodu.

Primeri iz prakse

Prvi primer. Gospa prosi za nasvet za svojega sina, ki ga zelo boli žrelo. Star je petnajst let in leži doma v postelji. Vročino ima, zadnji del žrela je prekrit z belo oblogo. Otrok je videti utrujen. Ni kaj dosti jedel, ker zaradi bolečega žrela težko požira. Žrelo ga boli že pet dni, v postelji pa je od včeraj. Bezgavke v vratu so otečene.

Farmacevtov pogled. Najboljše bi bilo, da bi zdravnik pregledal otroka, ki ga je huda bolezen položila v posteljo. Infekcijska mononuklezoza se v tej starostni skupini večkrat pojavi. Dokler otrok ne obišče zdravnika, naj vzame paracetamol v obliki napitka ali sirupa, ker se dasta ti obliki najlažje užiti. V pomoč bosta tako analgetični kot antipiretični učinek zdravila.

Zdravnikov pogled. Farmacevt je pravilno svetoval napotitev k zdravniku. Materin opis bolezni predpostavlja hudo vnetje tonzil, ki bi jo

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Starost je lahko izredno lepa, lahko pa je tudi pravo nasprotje. Tako za posameznika kot tudi za okolje, v katerem biva. Zanimanje svojega telesa pomeni, da zanemarimo tudi lastno dušo. To privede v končni fazi do tega, da onemogočimo pozitiven vpliv duhovnega dela na lepoto življenja. Vse skupaj privede do psihičnih motenj, fobij in vedno bolj navzoče misli na konec – smrt.

Draga gospa Cvetka in podobno misleči! Menim, da starost ni ovira za skladnost življenja, temveč le nov življenjski izziv. Da bi lahko dosegli sožitje med duševnim in materialnim delom našega telesa, ju moramo ohranjati v dobri kondiciji. Na telesni – fizični ravni moramo poskrbeti za svojo telesno kondicijo. Ta del vsi, vsaj v teoriji, dobro poznamo in se zavedamo, kako pomembni so za naše dobro fizično stanje gibanje, zdrava prehrana, abstinenca od škodljivih navad, kot so alkohol, cigarete, droge, ... Je pa enako pomemben dejavnik pri doseganju osebnega sožitja.

Naslednja polovica bitja je duhovni del. Tega bomo krepili s tem, da poskušamo spoznati svojo bit (smisel življenja). Treba se je zamisliti nad lastnim poslanstvom na tem svetu in poskušati zaživeti v skladu z njim. Obrnimo se vase in poiščimo odgovor globoko v svoji duši. Ta je neviden motor našega življenja, ki vpliva na dolgoletnost in kakovost življenja. Nikar ne iščite resnice pri drugih. Ti nam lahko svetujejo le na podlagi svojih lastnih izkušenj ali na podlagi tega, kar so se naučili v šolah. Nekje v globini vsakega posameznika se skriva resnica, ki samo čaka, da jo odkrijemo. Vsi pavšalni recepti o načinu življenja, zdravljenja ali obnašanja so lahko le približek resnice. Kajti vsak človek je drugačen in dva enaka ne obstajata. Prevečkrat opazujem ljudi, ki jih je ta pavšalizacija pripeljala do tega, da se jim je podrlo telesno ravnanje. To pa se kaže kot psihične motnje, razne bolezni ali kot medicini neznane težave.

Bolj kot se nam nabirajo križi dolgosti življenja, bolj moramo biti aktivni na obeh področjih, tako fizičnem kot duhovnem. Nikoli ne smemo pomisliti na svoj konec. Vsak ga bo enkrat doživel. Vendar ne živimo, da bi umrli. Živimo, da bi ustvarjali in uživali v svojem obstoju.

Enako je z boleznijo. Ta ne pride sama od sebe. Temveč ji mi ustvarimo ugodne možnosti z negativno miselnostjo, ki se čez čas globoko usidra v našo podzavest. Ob vsaki težavi ali bolečini si moramo misliti, da je vse skupaj le trenutno in da

bo jutri že bolje. Tako bomo pregnali črne misli in bomo ohranili ravnotežje med telesnih in duhovnih delom našega telesa. Dokazano je, da ljudem, ki so optimistični, učinkoviteje deluje žlezni sistem in s tem imunski del, ki uniči sovražnike, še preden se ti organizirajo za odločen napad.

Za doseganje višje duhovne energije bi vam priporočil sprostilne vizualizacijske vaje. V prostoru, kjer se počutite ugodno in v katerem vas ne bo nihče motil, se usedite ali ulezite. Zaprite oči in si predstavljajte, da ste nekje, kjer vam je bilo zelo lepo (travniki, morje, ...). Dihajte globoko in počasi. V glavi pa poskušajte zadržati le zeleno sliko. Vse druge signale iz okolja poskušajte čim bolj negirati. Na začetku bo težko. Vendar vaja dela mojstra.

Vsem, ki sodite med starejše člane naše družbe in zaznavate splošne bolezenske težave, svetujem, da spremenite svoj način življenja. Ne predajte se usodi in ne prepustite se na milost in nemilost svojih skrbnikov. Poiščite lastno pot iz svojih težav. Kakšna mora biti ta pot, je znano le vam. Ne živite po receptih drugih in ne dvigajte bele zastave že ob prvem, resnejšem napadu bolezni. Starost, slabše počutje in bolezni so večni sopotniki, lahko hodijo drug ob drugem, se spodbujajo ali zavirajo. Če bomo močni, jih bomo lahko prehiteli in ne bomo dovolili, da nas ovirajo. Zavedajmo se nekaterih omejitev, ki so normalne za starejše ljudi, zaživimo z njimi in si tako olajšamo svojo pot skozi življenje.

Mogoče bi omenil še nekaj o spodbujanju fizične in umske kondicije.

Če želimo preživeti starost kar najlepše, ostanimo tako fizično kot umsko aktivni. Priporočam, da se začnete ukvarjati s telovadbo. Tudi pozimi. Omislite si sobno kolo ali tako imenovani orbitrek v dnevni sobi pred televizorjem. Zakaj pred televizorjem, se sprašujete. Zato, da vam bo čas monotone vadbe hitreje minil, pa še možgani kot največji porabnik energije v telesu bodo aktivni ob gledanju kake zanimive poljudnoznanstvene oddaje, dnevnika ali katere druge oddaje, le da je zanimiva. Ne pozabite pa se prej, pred vadbo, dobro ogreti in razgibati, ker z leti narašča

možnost poškodb. Pri intenzivnosti vadbe ne pozabite, da niste več stari petnajst let!

Enkrat na teden si privoščite sproščujoči sprehod v naravi ali plavanje. Za večjo odpornost je zelo dobro vsaj enkrat na mesec obiskati savno. Vendar ne pretiravajte s časom zadrževanja v njej. Ne pozabite poskrbeti tudi za trebušne mišice. Ulezite se na ravno podlago na hrbet. Noge rahlo pokrite. Nato par ritmično vlečemo trebuh noter in ven. Vajo ponavljajmo vsaj nekaj minut. V toplih obdobjih si privoščite izlete peš ali s kolesom. Tudi delo na vrtu je dobra alternativa. Več se bomo gibali, večja bo poraba pojejenih kalorij, manj bo težav s povišano težo in boleznimi, ki so s tem povezane. Pozitivni rezultati bodo vidni že v nekaj tednih.

Ne poležavajte ali posedajte le pred televizijskim sprejemnikom. Privoščite si branje kakšne dobre knjige, rešite križanko, napišite pesem ali kratko pravljico za vnuke. Vpišite se na univerzo za tretje življenjsko obdobje ali s partnerjem na plesne vaje. Privoščite si tečaj, ki ste ga hoteli obiskati že mlajši, pa ste vedno našli kakšen izgovor. To vam bo stimuliralo ogromni del možganske skorje. Tudi možgani, tako kot telo, potrebujejo ogromno treninga. Še posebno s starostjo, ko tistim, ki so umsko premalo stimulirani, hitro upadejo določene spominske in logične funkcije.

Pri branju knjig bi vam priporočal, da to delate sede, ker tako bolj razbremenite vratne mišice. Med ležanjem namreč močnejše obremenjujemo deblo malih možganov in med drugim tudi vidni živec, zato postanemo zaspani ali dobimo motni vid, vrtoglavico. Celotno aritmijo srca.

Kaj pa hrana? S starostjo se upočasnjuje tudi prebava. Zato jejmo malo, a večkrat.

Če želite bogato zaživeti jesen svojega obstoja, se obremenjujte s koristnimi oblikami dejavnosti. Ne mislite na bolezen. Saj veste, kako pravi tisti pregovor: »Ne kliči hudiča, ker tako ali tako pride sam, brez vabila!«. Bodite mladosni in s svojim staranjem ne obremenjujte sebe in drugih!

lahko povzročila tako virusna kot bakterijska okužba. Če se izkaže, da je tonzilitis virusnega porekla, je zelo mogoče, da otroka pesti infekcijska mononuklezoza. Zdravnik mora preveriti, kar si mati in otrok mislita o bolezni, odpraviti njune skrbi in jima omogočiti objektivna pričakovanja za ozdravitev. Razložiti mora vzroke bolezni in način zdravljenja. Na tej stopnji pogosto ni mogoče izključiti bakterijske (streptokokne) okužbe, zato je najvarneje predpisati peroralni penicilin ali makrolid, če je bolnik alergičen na penicilin. Glede na dosegljivost laboratorijskih storitev zdravnik lahko vzame bris za presojo o bakterijski okužbi. Če okužba traja že več kot teden dni, lahko krvni test potrdi ali ovrže sum o infekcijski mononukleozii. Čeprav ni na voljo nobenega zdravljenja z zdravili za omenjeno bolezen, je bolniku v pomoč, da zve za naravo svoje bolezni in kdaj lahko pričakuje okrevanje.

Drugi primer. Najstnica pride v lekarno s svojo materjo. Žrelo jo boli od včeraj. Žrelo je nekoliko pordelo. Deklica je imela čez noč blago vročino. Zamašen nos ima in nasploh jo vse boli. Ne požira težko in še ni vzela nobenega zdravila.

Farmacevtov pogled. Videti je, da ima dekle blažjo vnetje gornjih dihalnih poti. Simptomi naj bi popustili v nekaj dneh. Med tem bi bilo razumno lizati pastile zoper boleče žrelo in poskrbeti za odpravo drugih simptomov, denimo, zamašenega nosu in splošne bolečine. Sistemski analgetik pride v poštev, mogoče skupaj z dekongestivom.

Zdravnikov pogled. Farmaceutova ocena je videti pravilna. Ker ima bolnica zamašen nos, je najverjetnejša virusna okužba. Mnogi bolniki prihajajo k zdravniku s podobnimi simptomi v upanju, da bodo dobili antibiotik za hitro ozdravitev, ta pa je pri virusnih okužbah brez vrednosti.

Tretji primer. Gospa srednjih let prosi za nasvet za svojega moža, ki ga boli žrelo. Mož ima hripav glas že približno mesec dni, čeprav je poskusil blažiti težave z lizanjem različnih pastil, a brez uspeha. Že približno dvajset let je strasten kadilec, pokadi najmanj zavojček na dan.

Farmacevtov pogled. Opisani simptomi ne kažejo na blago okužbo žrela. Glede na dolgo trajanje težav in neuspešno uporabo zdravlil v prosti prodaji bi bilo najboljšje, da bolnik obišče zdravnika zaradi potrebnih preiskav.

Zdravnikov pogled. Vztrajna sprememba glasu s hripavostjo je indikacija za napotitev k otorinolaringologu. Ta bo najbolje presodil, kaj je narobe z glasilkami. Za preiskavo sta potrebni večšina in posebna oprema, ki je večina družinskih zdravnikov nima. Mogoč je tudi rak grla, posebno še, ker je mož kadilec.

Janez Springer, mag. farm., spec.

Sodelovanje med gimnazijama se nadaljuje

Ljutomerčani v Bad Radkersburgu

Uspešen nastop
ljutomerskih dijakov na
frankofonskem dnevu v Celju

Na ljutomerski gimnaziji so lansko leto francoščino prvič uvedli kot drugi tuji jezik. In ker so se hoteli predstaviti širši javnosti, so v sodelovanju z gimnazijo iz sosednjega Bad Radkersburga pripravili recital pesmi v francoščini. Letos pa so bili ljutomerski gimnazijci tisti, ki so obiskali svoje vrstnike v Avstriji.

Tako so tokrat na Gimnaziji Bad Radkersburg pripravili kulturno srečanje, kjer so se avstrijski in slovenski gimnazijci predstavili z različnimi skeči, recitiranjem in pesmimi v francoskem jeziku. Po kulturnem programu je sledilo še družabno srečanje, na katerem so Ljutomerčani avstrijskim kolegom pripovedovali tudi o franko-

fonskem dnevu v Celju. O dogodivščinah v Celju pa sta dijakini drugega e, Katja Belec in Urška Smodiš, zapisali tako: »Vse se je začelo, ko nam je naša profesorica francoščine Lidija Kos Ulčar sredi januarja povedala veselo novico, da so nas povabili na frankofonsko srečanje v Celje. Tedne in tedne smo vsi z veseljem pričakovali ponedeljek, dvajsetega marca, ko smo se po napornih vajah končno odpravili na omenjeno srečanje. Frankofonsko srečanje je srečanje dijakov iz vse Slovenije, ki imajo francosko govorico razrede. Vabilu na srečanje, ki mu ne moremo reči tekmovanje, saj je bistveno predvsem druženje in komuniciranje v francoskem jeziku, se je odzvalo

osemnajst šol. Tudi deset dijakov drugega b in tri dijakinje drugega e-razreda smo se udeležili srečanja in zelo dobro zastopali našo šolo.

Tako smo se v ponedeljek odpravili proti celjskemu ljudskemu gledališču. Najprej sta nas pozdravila Slavko Deržak, višji svetovalec za francoščino in soorganizator prireditve, in celjski župan Bojan Šrot. Ker pa celjsko gimnazijo obiskuje letošnji zmagovalci EME, Anžej Dežan, nam je tudi on zapel pesem v francoskem jeziku.

Po vseh teh uvodnih pozdravih so sledili nastopi šol. Najprej se je predstavila gostujoča šola iz Francije, ki prihaja iz kraja St. Malot v severnem delu države. Ker pa je tem dijakom francoščina materni jezik, niso bili vključeni v tekmovanje. Po nastopu še druge gostujoče šole - OŠ Orehek Kranj -, ki je bila gost predvsem zaradi tega, ker je to prva OŠ v Sloveniji, ki je vpeljala francoščino v osnovnošolski predmetnik, so sledile tekmovalne točke. Vse točke so bile zanimive in, kar je najpomembnejše, bile so zelo raznolike. Končno smo dočakali tudi nastop sošolcev, ki so bili na sporedu kot osmi in so se predstavili s skečem, ki nosi naslov: »Hôtel Georges V«. Nastopajoči so bili zelo

Prizor iz skeča »Hôtel Georges V«, s katerim so se ljutomerski frankofoni predstavili svojim avstrijskim kolegom.

dobro pripravljeni, vendar nastop zaradi tehničnih težav, kot na primer, da ni bilo mikrofona ali da so prehitro dvignili odrsko zaveso, tako da si naši niso mogli pripraviti scene, ni potekal po pričakovanjih.

Ko so se predstavile vse šole, si je komisija vzela

nekaj minut časa, da je presodila o zmagovalcih. Izbirali so najboljši skeč, najboljšega igralca in najboljšo pesem. Slednja bo nastopila tudi v Splitu na festivalu šansonov.

Nič kaj preveč razočarani smo se po srečanju odpravili na kosilo in krajši

sprehod po Celju, nato pa domov proti Murski Soboti in Ljutomeru. Veseli in hkrati utrujeni smo se v kombiju odločili, da se bomo naslednje leto s srečanja vračali z nagrado.

V. P.

MOMS bo tudi v letu 2006 sofinancirala mladinske programe

Za mladinske programe pet milijonov tolarjev

Dobrodošli vsi z izvirnimi idejami

Mestna občina Murska Sobota je konec marca objavila javni razpis za izbiro javnih kulturnih in mladinskih programov oziroma projektov, ki jih bo sofinancirala v letu 2006 iz dela proračuna, namenjenega za kulturne dejavnosti in dejavnosti mladim.

Za programe oziroma projekte je v letošnjem letu na razpolago 28 milijonov tolarjev, od tega 23 milijonov za kulturne programe in pet milijonov za mladinske programe. Na razpis mestne občine se lahko do 3. maja prijavijo vsi programi, projekti, akcije in druge aktivnosti vseh pravnih subjektov, ki so v MOMS registrirani za opravljanje dejavnosti s področja kulture ali drugih dejavnosti, občinska društva in njihove zveze, avtorji in avtorske skupine ter samostojni kulturni delavci,

ki bodo v letu 2006 financirani iz proračuna Mestne občine Murska Sobota in jih bodo izvajalci realizirali v letu 2006.

V Gibanju za mladino poudarjajo pomembnost vključevanja mladih v družbo, medsebojno povezovanje in dvigovanje kvalitete preživljanja prostega časa. Zato so se odločili, da bodo brezplačno ponudili vso potrebno pomoč in svetovanje za oblikovanje programov oziroma projektov ter pripravo razpisne dokumentacije, ki je vsako leto še

obsežnejša in zahtevnejša.

Tako se lahko na Gibanje za mladino obrnejo katerekoli mladinske organizacije, skupine mladih ali posamezniki, ki imajo dobro idejo in jo želijo z nekaj pomoči realizirati. Tam jim bodo ponudili podrobnejše informacije glede razpisnih postopkov, vseh zahtevanih dokumentov ter kriterijev, po katerih se bodo sredstva podeljevala. Posamezniki ali skupine mladih, ki niso pravni subjekti, bodo lahko, če bo Gibanje za mladino njihovo idejo ocenilo kot koristno in konstruktivno, svoj projekt prijavili v ime Gibanja za mladino. S tem bodo mladim omogočili, da brez zapletene birokracije poskušajo pridobiti sredstva in svojo idejo tudi realizirajo.

Organizatorki srečanja na gimnaziji v Bad Radkersburgu, Lidija Kos Ulčar, profesorica francoščine na Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru, in njena nekdanja profesorica Elfi Uragg, ki poučuje na gimnaziji v Bad Radkersburgu.

Ne hodi mi trkat (Don't Come Knocking) - 4. in 7. maja v kinu Park Murska Sobota. Wim Wenders, kje si? Končno bomo spet pobliže videli eno od novejših del nemškega kulturnega/mainstream režiserja. Film je bil nominiran za zlato palmo lani v Cannesu. Tokrat je Wenders združil svoje dosedanje ameriške filmske izkušnje in naredil kombinacijo filmov Pariz, Teksas in Konec nasilja. Zgodba na kratko: ostareli in skorajda že propadli igralec vesternov se nekega jutra ne prikaže na snemanju, ampak kratko malo odide domov k svoji mami. Za njim pošljejo detektiva, ki ga igra Tim Roth (opa!) ... Spet bomo videli sodelovanje med Wendersom, ljubiteljem ameriških cestnih prostranstev, in Samom Shepardom, enim najinteligentnejših ameriških igralcev, ki je o sebi izjavil: »Počutim se, kot da bi padel z Marsa. Če že grem na potovanje z avtom, mora biti dolgo najmanj 500 milj. Šele takrat se človek spremeni in postane nekdo drug.« V filmu nastopa še njegova stalna kolegica Jessica Lange. Glasba: zraven je Bono, of course. Stara ekipa je iz »Pariza« spet prišla v »Teksas«

T. K.

Vaše pesmi

Pomlad

Vzhajajoče sonce
mavričnega rdečega oblaka
kot prosojna tančica
pozdravlja pomlad.

O, ti cvet kako si lep,
ko prebujas se,
kako drhtiš,
ko pomladi dišiš.

Vse zeleni, ptički pojo,
zot popki na vejah so.
Zvonček zvoní,
robentica se smeji,
ko pomladi diši.

Suzana

Sonček sije,
srček bije

Sonček sije, srček bije,
ura tika taka,
moj dragi pa veselo čaka,
oj, fant moj, kje si nocoj,
daj, pridi k meni rožico zalit,
da bova imela se spet lepo
tako zelo lepo.

Zakaj si ovenela, moja rožica zlata,
veš, nisi prišel k meni,
da bi me zalil.
Prišel bom k tebi jaz nekoč,
zalil te bom z ljubeznijo pojoč.

Srček mi bije zelo,
tebe želim si močno,
če me boš hotela,
se bova lepo imela,
rožico boš lepo zalival,
da bo lepo cvetela
in nikdar ovenela

Jožica

Deset tisoč kosov obleke pevca sira Eltona Johna in njegovega zakonskega druga (o tej istospolni poroki smo že pisali), filmskega producenta Davida Furnisha, bodo prodali na dobrodelni avkciji z imenom Eltonova omara. Vsa oblačila, srajce, čevlji, značilne kape in tudi nekaj spodnjega perila, so v tem času že razstavljena v newyorški blagovni hiši Saks Fifth Avenue. Dražba bo trajala pet dni, ves izkupiček pa bo šel na račun Eltonovega sklada za boj proti aidsu.

Dekle meseca

je Athena Lundberg, po rodu Nemka, ki pa se je že v zgodnji mladosti s starši preselila v Kalifornijo. Pozirati je začela že zgodaj, v dijaških letih, pravi uspeh pa je doživela z objavo na naslovnici Playboya. Trenutno živi od mode kot manekenka in od lepote kot fotomodel. Upajmo, da zasluži dovolj za leta, ko je ne bodo več fotografirali in želeli videti na modnih pistah.

Težave Britney Spears

Pop zvezda Britney Spears (24) je v zadnjem času doživela kar nekaj stresov. Pred kakšnim tremi tedni je njen 7-mesečni sin Sean Preston med hranjenjem doma v kuhinji padel z visokega stola in si nekoliko poškodoval glavo. Britney in njen soprog Kevin Federline sta bila prepričana, da poškodba ni huda, in tako nista iskala zdravniške pomoči, bolečine pa sta sinu lajšala z obkladki. Čez kakšen teden pa sta ugotovila, da Sean spi več kot po navadi. Ker se je takšno spanje nadaljevalo, sta zaskrbljena starša fantka vseeno odpeljala v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da je Sean pri padcu dobil zlom lobanjskega dna, nekoliko pa so se poškodovali tudi možgani, zato je moral ostati v bolnišnici. V teh dneh pa so Britney na domu obiskali socialni delavci z Oddelka za zaščito otrok in družinsko varstvo ter raziskali primer, ker se jim zdi, da Britney premalo resno skrbi za otroka. Tokrat so prišli k znani pevki že drugič. Prvič je bilo to februarja, ko so raziskovali, zakaj je pevka vozila avto tako, da ji je sinček sedel v krilu. Neodgovornega početja zaenkrat niso prijavili, bodo pa odslej posvetili pevki večjo pozornost. Če ne bo spremenila odnosa do otroka, obstajajo vse možnosti, da ji ga odvzamejo.

Luksuz na roki

ali recept, kako se tržijo ure

Namesto uradnih vabil so dobili vsi povabljeni letalske vozovnice in namesto do letala jih je avtobus po pisti aerodroma pripeljal do velikega hangarja letališča v Ženevi. Vsi po vrsti, ne glede na status na družbeni lestvici in popularnost, so morali skozi rentgensko kontrolo. Takoj za kontrolo, ob vhodu v hangar, ki so ga za to priložnost preuredili v razkošno dvorano, je bila položena rdeča preproga, na kateri je stal Georges Kern, predsednik ugledne švicarske tvrdke IWC Schaffhausen, in vsakemu gostu posebej segel v roko in ga spoštljivo pozdravil. Tako nekako se je začela spektakularna zabava svetovno znanega izdelovalca ur, ki je na tak način proslavil lansiranje nove kolekcije pilotskih ur, ki so jih tiste dni, od 3. do 9. aprila, predstavili na Mednarodnem sejmu urarstva in draguljarstva v Ženevi. Na koncu zabave nihče od navzočih, od hollywoodskih zvezdnikov, športnikov svetovnega ranga in industrialcev ter podjetnikov, ni imel pripombe na zabavo. Vse je potekalo brez zapletov – kot švicarska ura.

Firma Schaffhausen in letenje sta povezana že več kot sedemdeset let. Že leta 1938 je ta švicarska manufaktura predstavila svojo prvo uro, namenjeno profesionalnim pilotom. Tokratno kolekcijo sestavljajo trije modeli: Classic, Spitfire in Antoine de Saint-Exupery. Zadnja je posvečena letalcu in avtorju Malega princa, knjige, ki jo pozna ves svet. Zato ni čudno, da sta bila med častnimi gosti te najboljše zabave ženevskega sejma tudi njegova pranečaka Frederic in Olivier d'Agay. Hollywoodski zvezdi Cate Blanchet in Orlando Bloom sta pozirala v kabini lovca

Georges Kern, predsednik IWC-ja, v družbi znanega švicarskega galerista Tima Jefferies in njegove prijateljice

Spitfire, ki so ga posebej za to priložnost pripeljali iz letalskega muzeja. Gostje so, okrog tisoč jih je bilo, z aplavzom nagradili premierno projekcijo kratkega filma Piloti, v katerem igra John Malkovich ciničnega majordoma, ki se z dvema vase zaverovanima mladima pilotoma poda s svojim starim letalom v zračni dvoboj. Za »zmago« v filmu je dobil znani igralec model nove ure, publika pa se je nato zabavala ob koncertu irske zvezde Ronana Keatinga

Pilotski uri iz najnovejše Schaffhausnovе kolekcije: classic in spitfire

Kraljica na otoku sužnjev

»Za vedno si bom zapomnila bivanje v tem prelepem kotičku sveta,« je navdušeno povedala španska kraljica Sofija, ko je končala potovanje po afriški državi Senegal, nekdanji francoski koloniji. Ta zahodnoafriška država v zadnjem času vse več trguje s Španijo in z njo tudi na druge načine krepí gospodarske stike. V prestolnici države, v Dakru, kjer se končuje znani rally od Pariza skozi saharsko puščavo, se je srečala z Viviane Wade, soprogo Abdoulayea Wadea, predsednika države, in z županom Augustinom Sengoreom, s katerim sta obšla luko Goree, ki je bila nekdanj glavno pristanišče za trgovino s sužnji. Na koncu potovanja, ki naj bi bilo očitno nekakšna opora španskim gospodarstvenikom, je obiskala še otroško bolnišnico in se poigrala z otroki.

Španska kraljica Sofija s prvo damo Senegala in s svojo spremljevalko na obhodu zgodovinskih znamenitosti Dakra

Princesa Caroline, knez Albert in princesa Stephanie na poti v katedralo v Monte Carlu

Obletnica smrti

Visok jubilej očeta Playboya

Ob proslavljanju osemdesetletnice Hughja Hefnerja, ki jo je znameniti ustanovitelj Playboya slavil 8. aprila v svoji razkošni palači v Chicagu, se je zbrala pisana množica pomembnejšev z vsega sveta. Pravijo, da toliko lepotic, vseh barv polti, kot se je zgrnilo v Hefnerjevo palačo tokrat, svet na enem mestu doslej še ni videl. No, Hefner je vseeno ostal zvest svojim trem stalnim uradnim spremljevalkam. Platinaste zajčice Bridget Marquadt, Kendra Wilkinson in Holly Madison so ves čas ob njem,

od jutra do jutra, že dobri tri leta in pravijo, da niso ljubo sumne druga na drugo. Holly Madison (prva z leve) je najstarejša in nekako vodilna med njimi, Kendra, najmlajša (skrajno desno), pa je menda Hefova ljubljanka. Legendarni Hef izhaja iz stroge protestantske družine. Poročil se je dvakrat in ima štiri otroke. Firmo Playboy Enterprises zdaj že nekaj let vodi najstarejša hčerka Christie, rojena leta 1952. Hugh je pri svojih letih še kar pri močeh, dokaj zdrav in bister.

Obožuje filme, najljubšega, film Casablanca, pa si v svojem hišnem kinu ogleda najmanj enkrat mesečno. Večino dneva preživi v svileni pižami.

Kljub visoki starosti in dejstvu, da se je bolj ali manj umaknil iz javnosti, se rumeni tisk še vedno zanima zanj. Preden je spoznal Holly Madison je Hef živel s sedmimi (!) lepoticami, ki so bile enakopravno razporejene po »jumbo« posteljah v sedmih spalnicah velikega dvorca v neposredni bližini Hollywooda. Pred štirimi leti je na neki

hišni zabavi spoznal Holly, ki se je že po dveh dneh vselila v »hišico sanj«. V začetku sta bila neločljiv par, čeprav je onih sedem deklet še vedno kraljevalo v dvorcu in v svojih posteljah čakalo, ali se bo morda veliki boss kaj spomnil. »Najina zveza je kot iz sanj. Kljub razlikam v letih imava veliko skupnega. Ona, ravno tako kot jaz, obožuje klasični jazz, rada ima stare hollywoodske filme in je nora na Disneyland. Najlepsi čas v mojem življenju je čas, ki sem ga prebil s Holly,« je

Hef takrat hvalil svojo drago. Čez slabo leto je v palačo prišla Bridget (na fotografiji v turkizni obleki). Ona in Holly (kaj bi pa drugega) sta se odlično ujeli, kar je bilo Hefu še posebno všeč.

Onih sedem deklet pa je dobilo odpoved, vendar se niso pritoževale, saj so bile za življenje s starim gospodom predobro plačane in še dobro popotnico so dobile ob odhodu. Kmalu zatem je prišla še Kendra in nov čarobni krog je bil zaokrožen.

S pravljico o leseni lutki Ostržku se je srečalo mnogo otrok in tudi nizozemski princ Willem Alexander ter soproga, princesa Maxima, sta odraščala ob njej. Zato ni čudno, da sta uživala ob predstavi Črni Ostržek, katere premiera je bila v gledališču RAI v Amsterdamu. Predstavo je režiral italijanski igralec in režiser Marco Balliani, gledališka skupina pa je bila sestavljena iz dvajsetih otrok brez staršev, ki so se do nedavnega preživljali na ulicah Nairobija, kakor so vedeli in znali. Balliani je v sklopu pomoči takim otrokom z njimi postavil gledališko predstavo, s katero bodo zdaj krenili po Evropi. Kljub rahli tremi, ker nastopajo pred prinčevskim parom, so svoje delo otroci dobro opravili, princ in princesa pa sta jim iskreno čestitala.

Jožko Sagaj iz Ključarovec

Bralci Péna se predstavljajo

Bi se vam zdelo nevljudno, če bi prišli k nekomu, s komer ste dogovorjeni, ga srečali zunaj na dvorišču, pa vam ne bi segel v roko? Najbrž da, vendar v mojem primeru nikakor ni šlo za nevljudnost, temveč si je moj gostitelj želel najprej oprati roke in sneti plašč, saj je tisti hip prišel iz svinjskih hlevov, kjer je opravil vsakodnevno opoldansko delo. Še prej je bil pri konjih. Medtem ko sem ga čakal v sprejemni sobi, sem si lahko ogledoval številna priznanja, diplome in pokale, ki jih je prejel na kasaških dirkah. Pozoren sem bil zlasti na medaljo v obliki ure iz bronu.

Leta 1993 je bil voznik leta

»To je bilo pravzaprav darilo enega od gledalcev dirke pri Ljubljani leta 1995, ko sem postal prvak Slovenije. Darovalec je očitno slutil, da bo moj konj Duras najhitrejši in je imel to uro z napisom zame že pripravljeno. Seveda sem bil zelo vesel. Tri leta prej pa sem postal voznik leta KK Ljutomer in tudi voznik Slovenije, s čimer sem se uvrstil na evropsko prvenstvo amaterjev kasaškega športa na Norveškem, ki je bilo leta 1993. Tja nisem mogel pripeljati svojega konja, ampak sem dirkal s tistim, ki so mi ga določili z žrebom. Nisem bil med najboljšimi, vseeno pa se s ponosom spominjam tega tekmovanja. Neuspehi me nikoli niso spravili s tira, saj vem, da ne moreš biti vedno najboljši,« je Jožko začel pripovedovati svojo »kasaško« zgodbo. Škoda, da ne morem zapisati vsega, kar mi je povedal. In kako se je ta zgodba pravzaprav začela?

Ima »kujski beteg«

Številni pokali so shranjeni v vitrini, tale ura, pohvale in priznanja pa visijo na steni v predsobi.

Stezo za treniranje imamo doma za konjskimi hlevi.

Leta 1970 sem se s ponosom fotografiral s kobilom Fonko, s katero sem dirkal eno leto.

V letih 1992 do 1995 sem velikokrat zmagal s konjem Durasom. Moji navijači so me v takšnih primerih dvigali v zrak.

S konji so ga okužili mama, oče in babica

»Bilo mi je šest ali sedem let, ko me je oče Jožef začel voziti na kolesu na ogled dirk v Ljutomeru. Tudi on je včasih tekmoval. Nestrpno sem pričakoval začetek in napeto spremljal potek dirke. To me je vedno prevzelo. Sicer pa mislim, da je za mojo navezanost na konje še bolj kriva mama, ki je odraščala v znani družini ljubiteljev konj Novak iz Banovec. Ona mi je nekoč rekla: *Ti imaš kujski beteg*. Pripovedovala mi je, da je nekatrkrat tekmovala kot voznica dvovprege. Njena mama, torej moja babica, pa je bila doma pri Slavičevih v Grabah, kjer so konji prav tako najpomembnejša stvar na svetu. Jaz sem sicer začel dirkati s šestnajstim letom, torej leta 1965, kar je tudi zapisano v kasaškem koledarju oz. kroniki KK Ljutomer. Nisem dosegel vidnega uspeha, vendar nisem obupal. Vedel sem, da je marsikaj odvisno od dobrega konja ali kobile. To se je potrdilo leta 1992, ko sem začel dirkati s konjem Durasom, potomcem kobile Dilarde oz. njene hčerke Dinke in nemškega konja plemenjaka, ki je veljal za vrhunskega kasača. Duras je bil tri leta najboljši v

Sloveniji, zmagoval pa je tudi drugod. Žal ga ni več. Zatem sem dirkal s konjem Dalijem in prav tako dosegel veliko zmago. Zdaj počasi že jemlje vaje v roke starejši sin Janko s kobilom Aljo, mlajši sin Jožko pa je zaposlen kot trener kasaškega športa v Franciji. Žena in hčerka, obema je ime Metka, pa se nista 'okužili' s tem.«

Oral že v otroštvu in ušpičil tudi kakšno neumnost

Kaj pa tisti del njegove življenja, ki ni povezan s konji? Jožko se je rodil leta 1949 v Ključarovcih, potem ko sta imela njegova starša že pet hčerk. Končno moški, na katerega sta lahko računala, da bo prevzel kmetijo, kot je veljalo nekoč nenapisano pravilo!

»Za mano je prišel sicer še en moški, torej brat Marjan, ki bi prav tako lahko ostal in delal na kmetiji, vendar se je raje odločil za prevoznništvo. Mene pa je že v otroštvu zelo veselilo delo s konji. Takrat smo z njihovo pomočjo obdelovali polja in opravljali prevoze. Spomnim se, da mi je oče že v šestem ali sedmem razredu zaupal, da sem lahko oral in branal. V tistih letih sem znal tudi kakšno ušpičiti, sam ali s prijatelji in znanci. Tako smo nekega dne golobici, ki je pri nas sedela na jajcih, odrezali peruti, da ne bi odletela. Vse, ki smo pri tem sodelovali, je doletela zaslužena kazen. Le kaj bi bilo, če bi naši starši zvedeli, kako smo s fračami ciljali v mrežasto okno ali pa na paši kadili koruzne laske, jahali naše ovce in počeli še druge neumnosti?

FOTO Jožef G. Bistriški

Sandra in Avguština

pen par

Lep spomladanski dan je zvalil na plano in k cvetočemu grmu zlatega dežja Sandro in Avguština z Gornje Bistrice, ki sta ljubitelja zdravega in v naravo usmerjenega, mirnega življenja ter preprostih, marsikomu nevidnih radosti ... Kakšne lepe misli so se jima porodile ob tem cvetočem grmu, pa želita, da ostane njuna skrivnost, tako kot še marsikaj drugega ...

FOTO JOG

Kovačev, ki so nekoč množično podkavali konje, žal skoraj ni več, zato sem se moral tega dela naučiti sam.